Vilhelm Bergsøe

Gengangerfortællinger

Vilhelm Bergsøe

Gengangerfortællinger

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

Fortale

Disse småfortællinger bærer deres navn af en dobbelt grund. Dels har de alle hentet deres stof fra åndernes og gengangernes luftige verden, dels er de selv gengangere, flygtede fra forskellige af døgnlitteraturens store kirkegårde, hvor ikkun glemsel har hvilet over deres grave. Skulle nu en eller anden mismodig graver finde, at de havde gjort bedre i at blive dernede, da tør jeg naturligvis ikke modsige ham deri. Imidlertid forekommer det mig, dels at der er en fremgang i den hele cyklus, dels at hver fortælling for sig har noget, der hører forfatteren til som ejendommeligt, og som derfor berettiger dem til en bedre tilværelse.

Forfatteren.

Et eventyr fra Regensen (1867)

Det var juleaften. – Ude på landet lå sneen tykt og tæt i bløde bølgelinjer hen over jorden; den hang som sølvdug på de sorte tjørne, fra hvilke af og til en fugl fløj op, skræmmet i sin nattero ved lyden af klokkespillet på en kane eller slæde, der hurtigt nærmede sig præstegården, hvis vinduer lyste ved enden af vejen.

I præstegården gik man i stille forventning, ungdommen var samlet i den store havestue; man havde danset om juletræet, man havde plukket og slukket det, man havde beundret fætter Jakobs sindrige idé, at anbringe en fyrregren under loftet i stedet for en mistelten, og man ville allerede for længe siden være gået til bords, hvis ikke det mærkelige, men aldeles ubestridelige faktum var indtruffet, at doktor Simsen endnu ikke var kommet. Dette var mere end en mærkværdighed, det var næsten en fremtoning, som fætter Jakob udtrykte sig; for i præstegården hørte doktor Simsen med til juleaften som juletræet, pebernødderne, æbleskiverne og punchen. Utallige var derfor de gisninger, der fremsattes i anledning af hans udeblivelse, og fætter Jakob var allerede i færd med en længere fortolkning, da man ude i gården hørte de samme klare klokketoner, som havde skræmmet de enlige fugle på vejen.

Det var et underligt køretøj, der i dette øjeblik svingede ind i gården og kørte op foran præstegårdens ærværdige, gamle stentrappe.

Først en gul nordbagge med en misfornøjet rysten på hovedet, klokkespil og rød hovedtop; så noget, der så ud som en

højrygget gammeldags lænestol, med en wienervogns kaleche foroven og et uhyre forlæder forneden, alt sammen sat på et par kælker, der til overflod endnu bar noget, der lignede en kontorstol, og som syntes at være bestemt til sæde for en kusk, når en sådan gjordes behov.

For præstegårdens befolkning syntes imidlertid dette køretøj ikke at være noget nyt eller usædvanligt. Præsten knappede selv forlæderet op, skød kalechen tilbage og trak under hjertelige velkomsthilsener en lille mand ud af den højryggede lænestol, mens ungdommen fra stentrappen med fuld røst istemmede omkvædet på den gamle vise: *Hurra, Hurra, jetzt ist der Doktor da!*

Det var virkelig doktor Simsen, den længe ventede gæst, der nu åbenbarede sig for forsamlingen som en lille, trivelig, rødmosset mand med et klogt ansigt og en ærværdig sort kalot, vel at mærke, efter i forstuen at have afført sig de forskellige indhyllinger af sælskinds hue, skindpels og fo'rværks støvler, der ved første øjekast havde givet ham udseendet af en eskimo eller nordpolsfarer. Det var let at se, at doktor Simsen var en gammel bekendt af huset, og at han i det mindste for denne aften hverken kom for sygdoms eller døds skyld, således jublede ungdommen om ham, mens den i triumf trak ham ind i spisestuen, hvor man under velvalgte ord fra fætter Jakobs side fik ham anbragt for bordenden ved siden af præsten.

Måltidet var endt, fætter Jakob havde flere gange fået tid til at forklare betydningen af fyrregrenen, samt at han havde været i England, doktor Simsen havde praktisk bevist, at den også virkeligt lod sig benytte som den bedste mistelten, da præsten på en gang spurgte: "Nå, Simsen, hvad får vi så på denne hellige juleaften? Har De eventyret færdigt?"

"Ja, eventyret, eventyret, bedste doktor Simsen!" råbte ungdommen i munden på hverandre. "De må endelig fortælle os deres eventyr."

"Eventyret?" gentog Simsen med den mest forundrede mine, som om denne anmodning var ham noget fuldstændigt nyt.

"Ja, gør Dem nu ej så hellig," sagde præsten. "De har nu i de sidste femten år hver juleaften fortalt os et eventyr, så skulle det, så skam, gå underligt til, om De ikke havde et for denne aften."

"Man siger, at De laver dem, når De kører i praksis," bemærkede fætter Jakob. "De er jo egnens største eventyrdigter. De må endelig fortælle os et. Da jeg var i England –"

"Nå, lad gå!" sagde doktor Simsen med et fint ironisk smil, som fætter Jakob ikke opdagede. "Hvad vil De så have?"

"Et rigtigt jule-eventyr," udbrød fætter Jakob, "noget romantisk, noget fantastisk à la Dickens."

"Ja, en spøgelseshistorie!" råbte den ældste af præstens drenge. "Så puster vi lysene ud og skruer lampen ned, og så skriger Karoline, når spøgelset kommer."

"Hvor du er ækel, Povel!" bemærkede Karoline og blev blodrød. "Det har jeg kun gjort én gang, og det er over fem år siden. Nu vil jeg netop have en spøgelseshistorie."

"Å nej, lad være, bedste doktor Simsen!" udråbte en af veninderne fra byen. "Fortæl os hellere noget morsomt fra Deres ungdom, noget om studenterne, De ved nok, det er så yndigt."

"Lad der være en stump moral i halen," bemærkede præsten, der havde travlt med at stoppe en pibe til sin gamle ven og med

at mikse et glas punch, som han satte på det lille bord ved siden af lænestolen.

"Nu vel," sagde doktoren med et skælmsk smil, "jeg skal prøve på at tilfredsstille alle parters forlangende, skønt det kan falde vanskeligt nok. Jeg var inde hos Per Nilen på vejen hertil; han blev i går kørt over af en vogn og fik den højre arm brækket itu. Det mindede mig om en lille begivenhed fra mine studenterår, og på vejen herhen satte jeg den i stil. Vil De høre den?"

Præsten nikkede, ungdommen havde allerede taget sæde omkring den joviale doktor, der, efter at have nippet til sin punch og fået piben tændt, begyndte på følgende måde:

"Det var i mine unge dage, det vil sige," lagde doktor Simsen smilende til, "jeg var sådan en atten eller nitten år, da jeg havde Sølling til manuduktør i anatomi. Det var en udmærket fyr, denne Sølling, altid fuld af løjer og morsomme indfald, og lige glad og lystig, hvad enten han sad ved dissektionsbordet eller ved en bolle i det gamle akademikum.

Han havde kun én fejl, hvis man for resten kunne kalde det således, og det var hans umådelige fordring på præcision. Kom man blot nogle minutter for sent, straks gnavede Sølling og blev ikke god igen den aften; selv var han aldrig kommet for silde, i det mindste ikke ved vort hold.

En onsdag aften skulle partiet som sædvanlig samles hos mig på Regensen præcis klokken syv. Jeg havde i den anledning truffet de sædvanlige storartede forberedelser. Jeg havde lånt tre stole – selv ejede jeg én – jeg havde fået alle mine piber stoppede, og jeg havde formået Hans til at flytte morgentetøjet fra sofaen, hvor han med en vis regelmæssighed altid satte det, i stedet for at bringe det ned til portneren. Lidt efter lidt

samledes partiet, klokken slog syv, men til vor store forbavselse hverken så eller hørte vi noget til Sølling. Klokken blev én, to, ja endog fem minutter over syv, før vi hørte ham komme op ad trapperne og banke sine sædvanlige to korte slag på døren. Da han trådte ind, så han på én gang så ærgerlig og forstyrret ud, at jeg uvilkårligt udbrød: "Hvad er der i vejen, Sølling? Man har da ikke bestjålet Dem?"

"Jo gu' har man så, artig bestjålet mig!" råbte Sølling ærgerlig. "Det har ikke været nogen almindelig tyv, det," lagde han til, mens han hængte sin overfrakke op ved døren.

"Hvad har De mistet?" spurgte min kontubernal, Nansen.

"Begge armene på mit ny skelet, som jeg lige havde fået fra Almindeligheden," sagde Sølling med en mine, som om man havde taget hans sidste hvid. "Det er en ren vandalisme!"

Vi brast i latter over dette besynderlige svar, men Sølling vedblev: "Kan nu nogen forstå det? Begge armene borte, skåret af lige i skulderleddet, og hvad der er det mærkeligste, det samme var tilfældet på mit gamle, forrøgede skelet, som stod inde i min garderobe – ikke mere arme end bag på min hånd."

"Det var slemt," bemærkede jeg; "vi skulle just i aften gennemgå armens anatomi."

"Osteologi!" rettede Sølling alvorlig. "Tag dit skelet frem, lille Simsen; det er ikke så godt som mit, men vi kan altid hugge os igennem med det for i aften."

Jeg gik hen i vindueskrogen, hvor jeg bag et grønt shirtingsforhæng gemte mine anatomiske skatte, "Museet", som Sølling kaldte det. Men hvad skildrer min forbavselse, da jeg vel fandt mit skelet på den gamle plads og som sædvanligt

prydet med studenteruniform, chakot, sabel og patrontaske, men – uden arme.

"Hvad pokker!" udråbte Sølling. "Det er den samme, som har været hos mig; armene er løsnede i skulderleddet ganske på samme måde. Det har du gjort, lille Simsen?"

Jeg bevidnede min fuldkomne uskyldighed, mens jeg samtidig ærgrede mig over mishandlingen af mit gode skelet; men Nansen råbte: "Vent et øjeblik, så skal jeg hente mit her inde ved siden af; der har ikke været en sjæl inde i mit værelse siden i morges, det tør jeg frit bande på. Vent et øjeblik, så skal jeg straks være her igen!"

Med disse ord fo'r han ind i sit værelse, men kom næsten i samme øjeblik mærkeligt slukøret tilbage. Skelettet havde stået på sin plads; men armene var borte, stjålne, og skulderbåndene gennemskårne ganske på samme måde som hos mig.

Sagen, der i og for sig var mystisk, begyndte nu at blive alvorlig. Forgæves brød vi vore hoveder med gætninger og gisninger; vi kom ikke videre derfor og endte til sidst med at sende bud over til den anden side af gangen, hvor jeg vidste, at den unge student Ravn lige havde fået et skelet fra portneren på Almindeligheden. Her viste sig imidlertid en ny vanskelighed. Ravn var gået ud og havde taget nøglen med sig. Hans kunne ikke få døren op, skønt den ellers var villig nok, og et bud, som vi sendte over på islændernes gang, kom tilbage med den besked, at Bjovulf Skafteson havde "behandlet" sin kontubernal, Einar Skallefanger således med det eneste skelet, der fandtes, at der nu kun var et par brækkede lårben tilbage. Her var gode råd dyre. Ingen af os kunne forstå sagen. Sølling skændte og bandede vekselvis, og partiet var i færd med at opløse sig, da vi

pludselig hørte nogen komme buldrende op ad trappen. Kort efter blev døren revet op, og ind trådte en lang, tør skikkelse; det var Niels Daae, en gammel student, som dengang var godt kendt af os alle.

Han var en underlig fyr, den samme Niels Daae, en ægte type på en race, der nu næsten er forsvundet, men som ikke var så sjælden på min tid. Han havde ved et besynderligt spil af omstændigheder, som han selv kaldte det, gennemløbet næsten alle fakulteter, og kunne, som Trop, skaffe attest på, at han havde været nær ved at tage ikke én, men hele tre eksaminer.

Han var begyndt som teolog, men tydningen af arveforholdet mellem Jakob og Esau havde ført ham over i jurisprudensen. Som jurist var han i anledning af en interessant giftblandersag kommet til den erkendelse, at det medicinske studium var et højst nødvendigt bifag, som det ingenlunde gik an at forsømme, og han havde derfor med en sådan iver kastet sig over dette, at han havde glemt juraen og nok kunne vente at få eksamen, når han var fyrretyve, og praksis i den satte alder af et halvt hundrede år.

Niels Daae tog sagen, som vi diskuterede, meget alvorligt. "Enhver krukke," sagde han, "har to hanke, enhver gryde to øren, enhver sag to sider, undtagen denne som har tre. (Bifald) Set fra det juridiske standpunkt, kan der ikke være nogen tvivl om, at den hører ind under kategorien tyveri, eller snarere indbrud, eller måske rettest indbrudstyveri. Dog kan sagen fremkalde en kollision af begreber, og derved bevirke en begrebsforvirring, hvilket fører tanken hen på den medicinske side af sagen, der tydeligt viser, at tyven har handlet i mental utilregnelig tilstand, siden han kun har taget arme, hvor han

lige så godt kunne have taget hele skeletter. Må han altså fra et juridisk standpunkt dømmes for tyveri eller i det mindste for ulovlig omgang med hittegods, så må jeg fra et medicinsk standpunkt frikende ham, fordi han har været i utilregnelig tilstand. Her kommer altså to fakulteter, rent fagmæssigt set, i strid med hinanden, og retten er uvis. – Men nu," fortsatte Niels Daae, "medierer jeg sagen fra et teologisk standpunkt op til en højere enhed, der peger ud mod det universelle. Forsynet har nemlig i form af en velynder i Jylland, i hvis børn jeg har indpodet visdommens frugter, sendt mig to fedegæs og to virkelige ænder, som i aften vil blive serverede hos Lars Mathiesen, hvorhen jeg indbyder det ærede selskab, idet jeg i armenes forsvinden kun kan se Forsynets alvise styrelse, der i sin ubegribelige visdom modsætter sig den visdom, der ellers ville være trillet ud af min ærværdige vens, Søllings, læber."

Daaes noget konfuse tale blev modtaget med latter og bifaldsråb, og kun Sølling rejste nogle svage indsigelser, som imidlertid hurtigt kvaltes i den strøm af lystighed og skæmtefulde indfald, som Daaes pludselige komme havde frembragt.

Jeg har tit haft lejlighed til at gøre den iagttagelse, at improviserede gilder er De, der lykkes bedst, og således gik det også den aften. Niels Daae kom med ænderne og sine bedste indfald, Sølling sang sine bedste viser, den joviale Lars Mathiesen fortalte sine bedste historier, og gildet var i fuld gang, da vi ude fra vejen hørte råb af forskellige stemmer, derpå et dumpt drøn, ledsaget af en klang af klirrende ruder, blandet med et par gennemtrængende skrig.

"Nu skete der en ulykke!" råbte Sølling, som i et øjeblik var ude af døren, og det var virkelig så. Da vi nåede Allégade, så vi, at et par løbske heste havde splintret en vogn imod et af træerne i alléen, og at kusken ved denne lejlighed var kommet under hjulene, som havde knust hans højre overarm tæt oppe ved skulderleddet. I et nu var vor lystige gildesal forvandlet til et lazaret. Glas og tallerkener måtte vige pladsen for bind, bandager og forbindtaskernes blinkende instrumenter, og vor lystige sang afløstes af den ulykkelige patients høje veklager under forbindingen. Stemningen var brudt og ville ikke mere vende tilbage. Sølling rystede på hovedet og gjorde en meget betegnende gebærde, da den ulykkelige kusk førtes ud til hospitalet. Hans dom lød på, at armen måtte amputeres, eller rettere udtages i skulderleddet, ganske som det var sket på skeletterne derhjemme – "et forbandet underligt træf," ytrede han til mig.

Tavse og forstemte vandrede vi hjem ad Gamle Kongevej, og for første gang så den ærværdige Regens sine sønner vende hjem fra et festligt lag, just som vægteren i Kannikestræde istemte sin bekendte, af studenterne meget yndede, variant:

Gud Fader os bevare,
De store æde de små!
Hans heldige engleskare
En skanse om dem slå!

"Elleve!" udbrød Sølling. "Det er for tidligt at gå i seng og for sent til at drive noget sted hen. Lad os gå op til dig, små Simsen, og se at blive færdige med vor lektie endnu i aften. Du har jo 'Loders tavler'; med dem får vi hjælpe os, det kan knibe

nok med at blive færdig til jul. Det var da også mere end forbandet, at vi skulle mangle de arme netop i aften."

"Doktoren kan ellers få både arme og ben, langt flere end doktoren behøver," grinte Hans, som i samme øjeblik trådte frem af Regensens port, hvor han havde opfanget Søllings sidste ord.

"Hvordan det, Hans?" spurgte Sølling forundret.

"Ih jo," sagde hans, "det kan doktoren da så mageligt. De har jo revet stakitværket op ved Trinitatis kirkegård og gravet ned i grunden for at sætte et nyt. Det så jeg selv i dag, da jeg gik igennem kirkegangen. Jøsses for al den masse menneskeben, de her har gravet op! Der er både arme og ben og hoveder med, langt flere end doktoren behøver."

"Ja, det kan godt hjælpe, Hans," svarede Sølling. "Kirkegangen bliver jo lukket klokken syv, og den er snart halvgåen tolv."

"Ja vel bliver hun det," grinte Hans på ny; "men der er da også andre måder at komme ind på, end netop ad den. Når doktoren ville gå ind ad porcelænsfabrikkens port, så kan doktoren på igennem gårdene og møllen lige op til den, de kalder fjerde gård, og som vender ud til Springgaden. Der er det, at de har taget stakitværket ned, og derfra kan doktoren så mageligt komme ind på kirkegården."

"Ja, Hans er et geni," råbte Sølling fornøjet, "det har jeg altid sagt. Å hør, lille Simsen, du kender jo fabrikken ud og ind; du kommer så meget til Outzen derinde. Spring ind til ham og lån nøglen til mølleværket. Du kan sagtens hitte en eller anden arm, som der ikke er gået for meget møl i. Vær nu flink og skynd dig lidt! Så venter vi andre på dig deroppe."

Jeg må ærligt tilstå, at jeg i dette øjeblik ikke havde nogen synderlig lyst til at gå ind på det af Sølling stillede forslag. Jeg var i den alder, hvor pieteten for døden og graven endnu ikke så ganske er udslukket, og det uforklarlige træf med de røvede arme spøgede endnu i mit hoved.

Imidlertid frygtede jeg Søllings ironiske ansigt og kammeraternes drillende latter næsten lige så meget, og efter et øjebliks betænkning gik jeg med en mine, som om jeg blot skulle hente et bundt cigarer hos urtekræmmeren. Langt om længe fik jeg den gamle portner ringet op af hans søde ro, idet jeg foregav, at jeg havde et vigtigt ærinde til Outzen, og derpå styrede jeg op til denne selv, hvis vinduer vendte ud til kirkegården. Outzen var teolog og en streng etisk karakter; det vidste jeg meget vel, og var derfor temmelig forberedt på, at han ville nægte mig den nøgle, der kunne skaffe mig adgang til fjerde gård og derfra til kirkegården.

Outzen tog også sagen meget alvorligt. Han skød den hebraiske bibel, hvori han havde læst ved min indtrædelse, fra sig, skruede lampen i vejret og så forundret på mig, mens jeg forebragte mit ærinde.

"Det er en syndig gerning, du har for, kære Simsen," sagde han alvorligt, "og du gør bedst i at afstå derfra. Hos mig får du ingen nøgle til det brug. Gravens fred er hellig og ukrænkelig; den bør ingen forstyrre."

"Hvad siger du da om graveren? Han lægger hver dag nye døde til de gamle og lever dog lige fuldt."

"Han gør kun sin pligt," svarede Outzen roligt, "og ingen vil dadle ham derfor. Men den, der af overgivent lune og endnu

med punchedampen i hovedet forstyrrer gravens fred, med ham er det en anden sag – han vil ikke gå ram forbi."

Jeg nægter ikke, at Outzens ord irriterede mig. At høre, at man står i begreb med at foretage en dristig handling, blot fordi man er fuld og overgiven, det er en ting, som man ikke skøtter om, navnlig når man kun har en snes år på bagen. Uden at svare et ord på hans indvendinger, snappede jeg derfor den store, velbekendte nøgle ned fra dørkarmen og var i et par spring ude på trappen, idet jeg svor på, at jeg skulle skaffe en arm, hvad det så skulle koste, og derved klarlig vise både Outzen, Sølling og alle de andre, at jeg var en fandens fyr, ret en karl for min hat.

Med bankende hjerte sneg jeg mig gennem den lange, skumle gang, der fører forbi levningerne af St. Claras kloster, ind i den såkaldte tredje gård. Her tog jeg en lygte i kuskens kammer, tændte den, og styrede med lygten i hånden hen imod den mig velbekendte mølle, hvor kvartsen renses og males. Hvor så den dog underlig ud i lygtepråsens usikre belysning, med sine mange tandhjul, drev og valser, med sine æltemaskiner og stampetræer, hvorunder stenene knuses! Allerede her begyndte modet at svigte mig, da jeg indåndede dens mugne, fugtige luft; men jeg skød hjertet op i livet, pudsede pråsen og lukkede døren til fjerde gård op med nøglen, som jeg derpå atter stak til mig. Med et par skridt var jeg midt i gården og stod et øjeblik efter på grænseskellet. Hele det høje, sorte plankeværk var nedrevet i dets fulde længde. Bjælker, planker og sparrer lå uordentligt mellem hverandre, og der var gravet dybt ned i jorden for at danne fodfæste til et nyt skilleværk mellem liv og død. Stedets øde, uhyggelige tomhed

greb mig, og uvilkårligt blev jeg stående for ligesom at hærde mig mod situationen. Det var en råkold, stormende aften. Skyerne drev raskt og i adsplittede småmasser hen under månen, så at kirkegården med dens hvide kors og ligstene snart lå i fuld, snart i dæmrende belysning. Af og til fo'r stormen med en buldrende, klaprende lyd hen over gravene, susede i de afbladede linde, pinte sig med en sukkende lyd gennem busk og stakit, klemtes inde i huggen ved kirken, fo'r så hen over kirketaget og svingede den rustne fløj rundt med en hvinende lyd, der ligesom skar sig gennem øret. Jeg så til venstre – der kom nogle underlige, hvide skikkelser, som syntes at bølge i månelyset. "Lagener!" sagde jeg til mig selv. "Intet andet end hvide lagener! Forbandet uskik at tørre tøj på kirkegården; man burde skrive en artikel derom i *Politivennen*." Jeg så til højre, der lå en dynge knogler, ikke to skridt fra mig. Jeg nærmede mig den med lygten i venstre hånd; famlende udstrakte jeg den højre imod den – da raslede det i dyngen, den sank sammen, og noget varmt og blødt strejfede min hånd. Det gav et ryk i mig. "Rotter!" sagde jeg til mig selv. "Kirkegårdsrotter – intet andet end fede, gamle kirkegårdsrotter. O min Gud! Jeg er så angst; men nej, jeg vil ikke være angst. – Det er jo latterligt – bornert – hvor satan bliver dog den arm af? Der er jo ikke én, der er hel."

Med feberagtig hast og dirrende knæ undersøgte jeg den ene bunke efter den anden. Lygtepråsen sitrede og flakkede for vinden, pludselig blæste den ud, og da tandens hede, osende lugt slog mig i møde, havde jeg en fornemmelse af, at jeg var lige ved at få ondt. Jeg samlede mig med en kraftanstrengelse igen, ilede nogle skridt fremad og øjnede ved enden af kirkegården en kiste, der, endnu næsten hel, var taget op af

jorden og hensat under en hængeask. Jeg nærmede mig den og så nu, at den var af gammeldags form, tømret af temmelig svære, men allerede halvt hensmuldrede planker, og at den bar en metalplade med en næsten udslettet indskrift på låget. På det ene hjørne havde tidens tand således gnavet de møre fjæle, at jeg med anvendelse af et brækjern med lethed ville kunne åbne den. Jeg så mig omkring – en hakke lå henslængt på jorden ved siden af et par spader. Jeg greb en af de sidste, stemmede bladet ned mellem fjælene, og med en dump, knagende lyd skiltes kisten i sin sammenføjning. Med bortvendt ansigt stak jeg hånden ind gennem den frembragte åbning, famlede omkring og fik fat på skelettets ene arm, som jeg med et kraftigt ryk skilte fra sin forbindelse. Herved løsnedes hovedet og trillede i samme øjeblik næsten lige hen foran mine fødder. Jeg greb det og ville lægge det ned i kisten igen – da så jeg dets tomme øjehuler lyse med en grønlig, fosforagtig glans, der glimtvis kom og forsvandt. En febergysen, en næsten vanvittig skræk betog mig i dette øjeblik. Jeg tvang mig til at se i vejret, og mit blik faldt på et enkelt oplyst vindue i husrækken lige overfor. Der sad et halvnøgent, sminket fruentimmer nikkende i halvsøvne ved en næsten udbrændt tælleprås. Jeg så nedad – de tomme øjehuler lyste endnu, men med en stærkere glans end før. Jeg måtte have vished, jeg måtte have en naturlig forklaring på dette særsyn, ellers ville jeg blive vanvittig af skræk – det følte jeg. Jeg greb hovedet på ny, men aldrig har jeg fået et så overvældende indtryk af forkrænkelighedens lov, som i dette øjeblik. Hundreder af disse ækle, klamme insekter, som man kalder bænkebidere, myldrede ud af hver åbning, hver spalte på

hovedets overflade, og et par af de lysende, slangelignende tusindben, som naturforskerne kalder geophiler, snoede sig ud af øjehulerne. Uvilkårligt kom jeg til at erindre Heines ord, og næsten modstridende, kæmpende, som om jeg ikke længere kunne styre min egen vilje, blev jeg tvunget til at gentage de frygtelige linjer:

Ich seh' die Todten!
Sie liegen unten in den schmalen Särgen,
Die Händ' gefaltet und die Augen offen,
Weiss das Gewandt und weiss das Angesicht,
Und durch die Lippen kriechen gelbe Würmer.

Næppe hørte jeg mine egne ord, før de slog mig med rædsel. Jeg kastede hovedet tilbage i kisten, satte med et par spring over de nærmeste dynger uden at give mig tid til at medtage lygten, fløj, som pisket af dæmoner, gennem den mørke mølle, hvis kværne og hjul jeg syntes at høre, og standsede først i fabrikkens store gård, hvor jeg ved springvandet vaskede den medbragte arm og rettede på min derangerede påklædning. Derpå stak jeg mit bytte ind under min kavaj, nikkede til den gamle portner, der gnavent brummende lukkede mig ud, og trådte kort efter ind i mit kammer med en mine, som jeg troede fuldkommen rolig og sorgløs.

"Hvad pokker er der i vejen med dig, små Simsen?" råbte Sølling, da han så mig træde ind. "Du har da ikke set spøgelser, eller lider du måske af begyndende tømmermænd? Det var da også fanden til tid, du var borte! Klokken er jo næsten tolv."

"Simsen er dårlig!" råbte Nansen. "Giv ham et glas vand, før han dåner."

"Men skænk det ikke for fuldt," råbte en anden. "Simsen tåler ikke ret meget i aften."

Nu var turen til mig at triumfere. Rask slog jeg kavajen til side og lagde mit bytte midt på bordet uden at sige et ord.

"Død og kridte!" råbte Sølling i anatomisk begejstring. "Hvad er det for en arm, du der har fået fat på? Ja, Simsen ved nok, hvad han gør. Vil I nu blot se, hvilken nydelig pigearm, han der har taget til indtægt. Se blot på den hånd! Hvor fin og hvor lille, og hvor forbandet godt konserveret. Jeg er vis på, at den passer handske nummer seks. Gud må vide, hvem der har kysset og kælet for den?"

Armen gik rundt fra hånd til hånd under almindelig beundring, og med hvert ord, hver ytring, der blev sagt, steg min afsky og min væmmelse for mig selv. En kvindearm! – Hvorledes havde denne kvinde været? Ung og smuk rimeligvis, sine brødres stolthed og sine forældres glæde. Tidligt var hun falmet hen, kærlige hænder havde plejet hende, ømme tanker og fortrøstningsfuldt håb havde våget ved hendes sygeleje. Roligt og mildt var hun slumret hen, og den fred, der havde fulgt hende i livet, havde man stræbt at give hende med i døden; derfor var kisten tømret af det tunge, svære egetræ. Og nu, denne hånd, der havde vinket så mildt til afsked og farvel, der havde ydet så mangt et kærligt håndtryk, der havde været så attrået og så savnet – den lå nu på et anatomibord, ombølget af tobaksskyer, begloet af nysgerrige blikke og gjort til genstand for den råeste spot. O, min Gud, hvor var det afskyeligt!

"Hør," sagde Sølling, da den almindelige begejstring havde sat sig, "den arm vil jeg s'gu have. Når den bliver bleget med

klorkalk og fikset lidt op med kopalfernis, så vil det blive et udmærket stykke. Den tager jeg med!"

"Nej," råbte jeg, "det får du ikke lov til. Det er urigtigt af mig, at jeg har taget den fra kirkegården. Jeg går straks tilbage og lægger den igen."

"Nej, vil I høre!" råbte Sølling under de andres ustandselige latter. "Nu bliver Simsen sågu' kadaverlyrisk i ordets egentlige forstand. Jeg vil have den arm, hvad det så skal koste."

"Nej," råbte Niels Daae, "det er du slet ikke berettiget til. Den er jordfæstet og jordfundet, rent højgodt, og vi andre har lige så megen ret til den, som du."

"Ja, hver kan jo tage sin part," skreg en af partiet.

"Nej, det tillader jeg aldrig," råbte Sølling. "Det ville være den skændigste vandalisme at skille den arm ad. – Hvad Gud har sammenføjet, skal intet menneske adskille!" lagde han patetisk til.

"Sæt den til auktion!" råbte Daae, for hvem jurisprudensen pludselig gik op. "Stille, mine herrer, *il ne faut pas rire de la morte*, som Napoleon sagde, da han rejste fra Moskov. Jeg er auktionsholder, og kirkegårdsnøglen skal indtil videre agere hammer."

En ny latterstorm påfulgte, da Daae med gravitetisk værdighed tog plads for enden af bordet og med snøvlende røst og monoton udtale opremsede: "Gøres herved vitterligt for alle, at der den fem og tyvende november, midnat klokken tolv præcis, på Regensens gang nr. fem, uden flere auktioners holdelse vil blive opråbt til absolut bortsalg en fin og fager frøkenarm med tilhørende inventarium af håndrodsknogler, mellemhåndsben, samt fingerender i hel og forsvarlig tilstand.

Det bemærkes, at det bortsolgte må afhentes umiddelbart efter auktionen, således som det ved hammerslaget befindes; og gives vederhæftige købere seks ugers kredit. – Én dansk skilling er buden!"

"En mark!" råbte Sølling hånligt.

"To!" skreg en af partiet.

"Fire!" replicerede Sølling. "Det er den ærligt værd. Byd med, Simsen! Du ser jo ud, som du sad i en vaskeballe med levende hundestejler."

Jeg bød tvungent en mark mere. Sølling drev den op til en daler. Ingen gik højere, kirkegårdsnøglen faldt, og armen var Søllings.

"Vær så god," sagde denne, idet han rakte mig et markstykke, "det har du ærlig fortjent. Det er dine håndpenge som gravrøver. Resten skal du få næste gang, hvis du ikke foretrækker at stikke dem i grisen."

Med disse ord svøbte Sølling armen ind i en avis. Alle rejste sig, og kort efter buldrede det lystige selskab ned ad trapperne, Regensens port blev knaldet i, støjen tabte sig på gaden, og alt blev stille som i graven.

Det var en underlig overgang. Ør og fortumlet stod jeg selv og betragtede det modtagne markstykke, som jeg endelig mekanisk puttede i vestelommen. Mine tanker var endnu i for stærk bevægelse, mit sind for oprørt til at jeg kunne sove. Jeg skruede lampen op så højt som muligt og greb mit anatomiske kollegium for at læse mig i ro; men det ville ikke lykkes – dertil var uroen i mit sind for stor. Pludselig hørte jeg en lyd som af en svingende perpendikel. Jeg hævede hovedet og lyttede anspændt – hverken i mit værelse eller i værelset ved siden af

fandtes noget ur – men lyden blev ved. I det samme begyndte min lampe at sprutte, den manglede åbenbart olie. Lige som jeg ville rejse mig for at fylde den på ny, faldt mit blik på dørstolpen lige overfor, og ganske sagte, men rytmisk og taktfast så jeg kirkegårdsnøglen, som jeg havde hængt på dørstolpen, bevæge sig frem og tilbage i afmålte svingninger. Af og til var disse nær ved at standse; men da modtog nøglen et slag som af en usynlig hånd, og svingningerne blev da så stærke, at de truede med at drive den helt rundt. Jeg blev et øjeblik stående med åben mund og stift stirrende øjne; men nøglen vedblev at svinge lige så mekanisk, som pendulet i et ur. Jeg følte en isnende fornemmelse trænge sig ned langs min ryg, så at jeg næsten krummedes tilbage, og angstens sved perlede på min pande. Endelig kunne jeg ikke holde det længere ud. Jeg fo'r hen til døren, greb nøglen med begge hænder, lagde den på mit skrivebord og pakkede *Loders Tavler* samt et par andre folianter oven på den. Først da trak jeg vejret igen.

Lampen var i færd med at gå ud, og jeg havde ingen olie mere. Af og til blussede flammen højt op og kastede et usikkert, flakkende skær hen over mit kammer. Skyggerne blev snart lange, snart korte – det var, som om de strakte sig og i usikre skikkelser drog hen igennem rummet. Med feberagtig hast klædte jeg mig af, slukkede lampen og sprang i seng for at dræbe mine syner.

Men her syntes de ret at vågne til live. Snart forekom det mig, at jeg stod på kirkegården og hørte kirkefløjen hvine gennem luften. Så var jeg i møllen; jeg så dens mange drev og tandhjul dreje sig mellem hverandre, og havde den største møje med at undgå dem. Så var jeg i en uhyre lav, lang og bælgmørk gang,

hvor noget ubestemt forfulgte mig, og i den vildeste rædsel fo'r jeg fremad, indtil jeg syntes at styrte ned i en bundløs afgrund med en uhyre vægt over mig. Så fo'r jeg op af halvsøvne, lyttede og spejdede og sank atter hen i min urolige slummer. Pludseligt hørte jeg noget, der fra loftet faldt ned på min dyne. "Surr, surr, snurr!" klang det hen over mit hoved. Det var en stor spyflue, der havde holdt vinterkvarter i mit værelse, og som den stærke kakkelovnsvarme havde vækket. Nu fo'r den i store kredse rundt i mit værelse. Snart var den nær ved mit øre, snart hørte jeg den i afstand, så kom den atter tilbage, surrede hen over mit ansigt, snurrede hen under loftet, stødte an mod kakkelovnen, faldt på gulvet, hvor den svirrede rundt i støvet, fo'r så atter hen over mig – surr, surr, snurr – det var utåleligt, ikke til at holde ud. Endeligt hørte jeg den krybe ind i et kræmmerhus med puddersukker, som Hans havde ladet blive liggende i vindueskarmen; jeg sprang op, lukkede kræmmerhuset til, men den snurrede indeni næsten værre end før. Atter gik jeg til sengs og forsøgte at sove, men det ville ikke gå. Jeg begyndte at tælle; først til hundrede, så til tusinde og endelig mærkede jeg denne synkende fornemmelse, som danner forløberen for den egentlige søvn. Jeg var i en yndig have. Guldregnen lyste, syrenerne duftede, og æbleblomsternes fine, rosenrøde blade flagrede som sommerfugle gennem luften, når den milde vårvind pustede dem fra hverandre. Ved siden af mig gik en dejlig ung pige. Jeg kendte hende så godt, og dog var det mig umuligt at erindre hendes navn eller blot angive, hvorledes vi var kommet til at vandre med hinanden. Af og til stod hun stille for at beundre en tidligt udsprungen blomst eller en spraglet bille på et blad. Så vandrede vi i fuld tryghed videre på de

grusbelagte gange, hvor ribsbuskene og stikkelsbærrene blomstrede, og hvor jeg tydeligt kunne høre biernes summen, mens de boltrede sig i blomsternes klynger. Pludseligt gik en kold trækvind gennem haven; den unge pige skjalv, og hendes kinder blev blege.

"Fryser du ikke?" sagde hun til mig. "Jeg fryser! Mærker du det ikke? Det er døden, som kommer?"

Jeg ville svare; men i det samme gik et nyt, stærkere isnende vindpust gennem haven. Bladene visnede på træerne, blomsterne sænkede deres hoveder, og bierne sank døde til jorden fra ribsbuskenes klaser.

"Den kommer!" hviskede hun skælvende. Jeg ville trykke hende op til mig; men det var, som om hendes skikkelse blegnede, opløstes og stod uklart i luften. Da jog et tredje, endnu skarpere vindpust igennem haven. Løvet fløj gult og vissent i store dynger hen ad jorden og hvirvledes atter vildt op i luften. De blomstrende buske blev sorte og nøgne, kors og gravminder skød sig frem under de afbladede træer – jeg var atter på kirkegården, og den rustne kirkefløj hvinede hæst igennem luften. Ved siden af mig stod en stærk, malmbeslagen egetræs kiste med en metalplade på låget. Jeg bøjede mig ned for at læse indskriften – da rullede pludselig låget tungt til siden, og op af kisten hævede den unge pige sig, som jeg havde set i haven. Jeg ville ile hende til hjælp og gribe hende i mine arme, da, o rædsel! – så jeg på de glasagtige øjne, at det var hin faldne kvinde, som jeg havde set nikkende ved tællepråsen i vinduet. Vildt slyngede hun sine arme omkring mig og drog mig nedad mod kisten. Vejret forgik mig, jeg skreg højt om hjælp og – vågnede derved.

Mit kammer forekom mig usædvanlig oplyst, men jeg huskede, at det var måneskin og tænkte ikke videre derover. I øvrigt syntes mange ting i drømmen at finde deres naturlige forklaring i de omgivelser, hvorunder jeg havde sovet. Fluen snurrede endnu i kræmmerhuset som en hel bisværm; et af de øverste vinduer var sprunget op, og den kolde nattevind trængte derigennem ind i mit kammer. Jeg sprang op for at lukke det, og først nu så jeg, at det stærke, hvide lys, der fyldte mit værelse, ikke kom fra månen, men ligesom strålede ud fra kirken lige overfor. Samtidigt dermed hørte jeg klokkerne ringe, først dæmpet og ligesom langt borte, så stærkere og stærkere, indtil de endelig, blandede med orgelets brusen, som en mægtig tonestrøm bølgede imod mine vinduer. Jeg stirrede ud og ville næppe tro mine egne øjne. Husene i Landemærket var alle små, én-etages bygninger med karnap og tagrender af træ, der endte i udskårne dragehoveder. De fleste havde svaler eller altaner med udskåret tralværk, og indgangen til dem alle dannedes af høje stentrapper med messing-rækværk, hvis blankt polerede kugler glimrede i lysglansen. Men det, der mest forbavsede mig, var kirken. Den lå ikke som ellers. Rundetårn vendte ned imod Købmagergade, og kirkens facade med stræbepillerne og de spidsbuede vinduer vendte mod Regensen. Kirken var glimrende oplyst, og nu først gik det klart op for mig, at den stærke lysning, der fyldte mit værelse, hidrørte derovrefra. Målløs blev jeg stående. Klokkeklangen og orglets brusen sitrede hen igennem luften, og op ad kirkens midtergang så jeg et stort brudetog langsomt bevæge sig hen imod alteret. Lidt efter lidt kunne jeg skelne de enkelte skikkelser. Alle var de i gammeldags dragter. Damerne i

brokade og atlask og med perlekranse i det højt opsatte, stærkt pudrede hår; herrerne for det meste i uniform med knæbenklæder, kårde og chapeaubas under armen. Dog var det mest bruden, der tildrog sig min opmærksomhed. Hun var klædt i hvidt atlask, og mellem de pudrede lokker, som halvt skjultes af det nedfaldende slør, slyngede sig en vissen myrtekrans. Ved hendes side gik brudgommen i rød uniform og med stjerne på brystet. Langsomt nærmede de sig alteret, hvor en gammel mand i sort ornat og hvid allongeparyk ventede dem. De trådte hen til ham, og jeg kunne tydeligt se, at han oplæste ritualet af den alterbog, han holdt i hånden, og hvis guldsnit funklede i lysglansen.

En af følget trådte frem og spændte kården af brudgommen, som derpå rakte sin højre hånd hen imod bruden. Hun ville række ham sin, men i samme øjeblik sank hun afmægtig om. Hele følget trængte sig sammen og flokkedes om bruden, der lå afmægtig på alterets trin – da slukkedes pludseligt lysene, orgelklangen forstummede, og skikkelserne flød som blege tågemasser over i hverandre.

Ude på pladsen tog lyset imidlertid til, klokkeringningen vedblev, og pludselig sprang kirkens portal op til begge sider, og det selv samme brudetog bevægede sig hen over pladsen. Jeg ville flygte, men det var mig ikke muligt at bevæge en muskel. Stiv og ubevægelig måtte jeg stirre ud på de blege, åndeagtige skikkelser, der rykkede mig nærmere og nærmere. Først kom præsten, så brudgommen med bruden, og idet den sidste hævede sine øjne i vejret og fæstede blikket på mig, så jeg, at det var den unge pige fra haven. Der var noget så smerteligt, så vemodigt og bønligt bedende i dette blik, at jeg næsten ikke

kunne holde det ud; men aldrig kan jeg skildre den rystende fornemmelse, der gennemfo'r mig, da jeg pludseligt opdagede, at det højre ærme på hendes hvide atlaskes kjole hang tomt og slapt ned.

En isnende skræk betog mig. Jeg følte, at skaren havde et hverv. Jeg vidste, at den ville komme og kræve mig til regnskab, skønt Regensens favnetykke mure lå mellem den og mig. Rystende blev jeg stående, indtil det sidste par var forsvundet fra pladsen; da hørte jeg Regensens klokke lyde – ikke som ellers med en munter, fornøjelig klang, men med en underlig hæs, tør og sprukken lyd, og lidt efter knagede porten på sine hængsler. Jeg vendte mig om imod døren. Jeg vidste, at den var lukket, og dog vidste jeg, at det ikke ville hjælpe; at de ville trænge igennem, selv om der var lagt en jernmur mellem dem og mig. Underligt glitrede og susede det frem gennem luften, snart som silke og atlask, der stødte an mod trappernes trin og dørenes karme, snart som det tørre, raslende siv, når vinterstormen sukker igennem det. Nærmere og nærmere kom de rædselsfulde skikkelser. Døren gik ikke op, men det var, som om murene var bløde tåger for de truende ånder, som om der for dem intet fast, intet uigennemtrængeligt gaves. Tættere og tættere stimlede de sammen om mig med mørke, truende miner, smallere og smallere blev pladsen mellem dem og mig, mere og mere trængtes jeg ind i min krog, indtil jeg næsten havde dem som en byrde på mit bryst, som en knugende fornemmelse på hvert enkelt punkt af mit legeme. Endelig syntes der ikke at kunne være flere i rummet. De atlaskes og silkes kjoler glitrede og gnitrede ikke længere omkring mig; der

blev en dødsstilhed, under hvilken jeg så den gamle præst træde frem imod mig med alterbogen i hånden.

"Hvad vil du?" hørte jeg det sige inden i mig selv. Jeg følte, at jeg bevægede læberne; men det var mig ikke muligt at frembringe nogen lyd med dem. Den gamle måtte imidlertid kunne høre mine tanker, for han hævede hånden og sagde med en forunderlig dyb og dog klangløs stemme: "Graven er hellig og ukrænkelig! De dødes fred bør ingen forstyrre."

"Hellig og ukrænkelig!" klang det gennem skaren, som når et usikkert ekko taber sig mellem træernes stammer.

Jeg var forfærdet i mit inderste, jeg følte en uimodståelig trang, den mest brændende lyst til at falde på knæ og trygle om nåde og tilgivelse; men det var, som om der på min tunge sad en gækkende dæmon, der tvang mig til at svare: "Så sker graveren en ulykke! Han lægger hver dag nye døde til de gamle, og lever dog lige glad for det."

"Han gør kun sin pligt," svarede ånden, "og ingen vil dadle ham derfor; men den, som i livets overmod krænker gravens fred, han skal ikke gå ram forbi."

"Han skal ikke gå ram forbi!" klang det atter fra skaren med røster, som når den susende efterårsvind jager de gulnede blade hen overjorden.

"Hvad vil I? Hvad fordrer I?" råbte jeg i dødsangstens højeste fortvivlelse.

"Giv graven tilbage, hvad gravens er!" lød atter den samme, dybe røst.

"Giv graven tilbage, hvad gravens er!" klang det atter fra skaren, der på ny truende stimlede sammen om mig.

"Det er umuligt! Jeg kan det ikke, jeg har solgt den, solgt den ved auktion!" råbte jeg fortvivlet. "Den var jordfæstet og jordfundet. Fem mark og otte skilling! Ingen højere? Armen er Søllings!"

Der gik et skrig, et hvinende hævnens og fortvivlelsens skrig gennem skaren. Som klamme tåger strømmede de ind over mig og knugede mig med en magt, som om jeg skulle kvæles. Det funklede og glimtede for mine øjne, og jeg hørte et tungt, dumpt brag, mens jeg brødes med disse skikkelser, der intet materielt holdepunkt frembød. Aldeles ude af mig selv stødte jeg vinduet op, og idet jeg gjorde en anstrengelse for at springe ud på gaden, råbte jeg i fortvivlelsens højeste rædsel: "Hjælp! Mord! Man myrder mig!"

Genlyden af min egen stemme, der endnu klang gennem mit værelse, fik mig til at vågne. Jeg sad i bar skjorte i vindueskarmen med det ene ben halvt udenfor og holdt mig med begge hænder krampagtigt fast i vinduesposten. Nede på gaden stod vægteren i træsko, med morgenstjerne og kabuds, og stirrede forbavset på mig, mens lette tågeskyer, nattens frygtelige syner, som en hvidlig damp trak bort gennem vinduet. Udenfor lå novembertågen, grå og klam, og alt som den friske morgenluft kølede mine kinder, vendte også besindelsen tilbage. Jeg så på vægteren. Gud velsigne ham! Det var en rigtig håndgribelig, håndfast, materiel vægter, og ikke et nattens skuffende gøglebillede. Jeg så på Rundetårn. Hvor tog det sig massivt, ærværdigt og uflytteligt ud, som det der stod, gråt i gråt, i morgentågen! Jeg så over til Landemærket. Der var lys i bagerens butik, og en tørvebonde stod udenfor og bandt muleposerne på sine heste. Jeg skævede halvt ængstelig ind i

mit kammer; men alt var, som det skulle være. Min højryggede lænestol, mit vindøjede barberspejl, min svajbenede, gamle sofa, alt stod der – ja, selv kræmmerhuset med puddersukkeret lå endnu i vinduet, og fluen snurrede deri. Jeg følte ved mig selv, at jeg var vågen, og at dagen brød frem. Hurtigt hoppede jeg ned ad vinduet og ville atter begive mig til sengs – da stødte min fod på noget skarpt og hårdt. Jeg bukkede mig ned for at tage det op, famlede i halvmørket på gulvet, og stødte på en lang, tør og halvmuggen arm, der mellem de stive fingre holdt et sammenrullet papir. Jeg famlede på ny og fik fat på et par andre, der ligeledes havde sammenrullede papirer stukket ind mellem fingrene. Nu begyndte jeg at tvivle på min forstand. Jeg vidste, at hvad jeg havde set, var en følge af min ophidsede fantasi, en drøm, der mod sin slutning havde antaget sansebedragets karakter. Jeg vidste, at jeg var vågen, at det hele havde været en hallucination, og dog forelå her faste og uigendrivelige beviser på det modsatte. Jeg troede virkelig, at jeg var på vejen til at blive gal, og med feberagtig hast åbnede jeg den første papirsrulle. Der stod blot: "*Sølling*".

Jeg greb den næste og rev den op; der stod: "*Nansen*".

Endnu havde jeg kræfter nok til at gribe og åbne den tredje; der stod: "*Simsen*". I samme øjeblik styrtede jeg bevidstløs om på gulvet.

Da jeg kom til mig selv igen, stod Niels Daae ved siden af mig med en tom vandkande, hvis indhold endnu dryppede ned fra sofaen, på hvilken han havde lagt mig.

"Der, drik den!" sagde han indsmigrende til mig, "så kommer du nok til hægterne igen. Det er en fortræffelig Charente-cognac; jeg tog selv en dram først."

Forvildet stirrede jeg omkring mig og nippede til glasset, hvis kraftige indhold hurtigt satte mine livsånder i virksomhed.

"Hvad er der sket?" spurgte jeg med mat stemme.

"Å, egentlig intet af betydning," svarede Niels Daae. "Du har blot været på vej til at tage dig selv af dage ved en lille kulilteforgiftning. Det er da også nogle forbandede spjæld, der sidder på de gamle kakkelovne her på Regensen. Stormen i nat må have slået det i, hvis du ikke har været så genial selv at lukke det, førend du gik til sengs. Havde du ikke fået det vindue op, lille Simsen, så havde du været så langt på vejen til Himmerig, at en gammel cognac ikke havde kaldt dig tilbage igen. Drik så en lille en til!"

"Hvordan er du kommet herop?" spurgte jeg, idet jeg satte mig over ende.

"Gennem døren på den simpleste og naturligste måde af verden," svarede Niels Daae. "Jeg havde vagt i nat på hospitalet; men desformedelst, at jeg havde drukket temmelig megen punch hos Lars Mathiesen, sov jeg mere end jeg vågede, og fandt det derfor passende at skulke af henimod morgenstunden. Da jeg så gik hjem til Krystalgade, kom jeg forbi Regensen, og da så jeg din elskværdige person sidde overskrævs i vindueskarmen i bar skjorte og animere vægteren ved at råbe brand, gevalt, eller sådan noget. Så lykkedes det mig endelig at banke Jensen op dernede, og gennem hans vindue kom jeg ind på Regensen. Det er også en manér at lægge sig i bar skjorte midt på gulvet!"

"Hvorfra kommer de arme dér?" spurgte jeg endnu halvt forvildet.

"Å, fanden i vold med armene!" råbte Niels Daae. "Se blot til, du kommer på benene. De arme dér? Det er jo ikke andre end dem, jeg selv har skåret af. Det var et udmærket fiffigt indfald. Du véd jo, hvor gnaven Sølling bliver, når man vil have ham til at høre op med en manuduktionstime. Nu havde jeg fået de gæs derovrefra og ville gerne have jer med hos Lars Mathiesen. Jeg vidste, at I skulle læse over armens osteologi, og så gik jeg op til Sølling, lukkede mig ind med hans egen nøgle, og tog armene af hans skeletter. Det samme gjorde jeg her på Regensen, og dine kneb jeg, mens du var nede på læsestuen. Er det dig, der har været så genial at rive dem ned ad reolen og tage etiketterne af dem? Jeg havde mærket dem så kønt med små papirsstrimler, for at enhver kunne få sine tilbage."

Uden at sige et ord klædte jeg mig på og var snart med Daae under armen ude i den friske, kølige morgenluft.

I Krystalgade skiltes vi, og jeg vandrede ufortøvet op til Vestervold, hvor jeg vidste, at Sølling boede. Uden at agte på hans gamle værtindes indsigelser gik jeg ind i kammeret, hvor han endnu sov de retfærdiges søvn. Her tog jeg armen, som endnu, indpakket i papir, lå på hans skrivebord, lagde markstykket i stedet og ilede så hurtigt, som det var mig muligt, tilbage til kirkegården.

Hvor forunderligt var ikke alt forandret, da jeg på ny betrådte dens grund? Nattetågen havde lettet og hang som glimrende rimperler i træernes grene, hvor spurvene kvidrede. Ingen af arbejderne var endnu til stede; alt var så tavst, så morgentidligt ensomst. Jeg vandrede hen til den store hængeask og stod atter ved den svære egetræs kiste. Forsigtigt lod jeg mit røvede bytte glide ned i den og bankede med nænsom hånd de rustne søm

til, just som de første stråler af den blege novembersol spillede hen over kirkegården – først da følte jeg mig lettet.

Doktor Simsen tav og så sig om i kredsen med et spørgende blik. Udenfor klingede klokkespillet på den lille, isabellafarvede, hovedrystende nordbagge, og kort efter svandt den muntre doktor i julenattens tåger, mens ungdommen tavst stirrede efter ham fra præstegårdens gamle, ærværdige stentrappe.

Schimmelmanns hest (1868)

For en ti til femten år siden lå Hellebæk i sin uskyldighedstilstand. Ingen nordbane bragte københavnerne til Helsingør, intet Marienlyst prangede med sortklædte opvartere. Hamlets grav var endnu ikke opfundet, og når en enkelt fremmed fra Hammermølleskoven forvildede sig ind i Hellebæk eller Ålsgårde, kunne han være vis på at trække beundrende tilskuere til vinduerne. Den lille fabriksby lå stille og rolig i sommerens solskin med sine hvide huse og klaprende møllehjul. I Ålsgårde tørrede mændene deres garn, mens kvinderne syslede foran huset med nål og filérpind – man kendte næppe de fremmede, endnu mindre havde man lært at trække dem op som andre fisk.

Det var i denne lykkelige periode, at jeg færdedes i Hellebæk; for disse dybe, dunkle skovsøer, denne vegetation, der broderligt forbinder bøgen og anemonen med birken, enebærret og lyngen, husede en hel verden for sig, travle, rastløse beboere, hvis færd det nok var værd at gøre sig bekendt med.

Min tid var delt mellem skoven og kroen – man havde endnu en vis sky for at leje sine værelser ud. Hvor tydeligt husker jeg endnu kroens store sal med dens blåblomstrede sofa, de forunderlige, gammeldags stole, den rødmalede fyrretræs kommode med de halsstarrige skuffer, der altid ville ud, men, ligesom i nydelsen af deres frihed, aldrig ind igen. Hvor klart ser jeg ikke den mærkværdige pasteltegning, om hvilken jeg endnu svæver i uvished, hvad enten den betød Mariæ

Himmelfart eller Musernes Dans på Helikon, og som var en gave til huset fra en mere naiv end talentfuld kunstnerinde i omegnen.

Alle disse herligheder hørte mig til. Hele kroen stod til min rådighed, med undtagelse af skænkestuen og butikken, hvor der dreves handel med kaffe, sukker og "ekscetera", som der stod på skiltet. Dog var der ét, der gjorde en indskrænkning i min ejendomsret, og det var lørdag aften. Da samledes folk fra land og by, ikke til politisk vrøvl over en halvgammel avis, men til en ordentlig, solid dram, til en dans, og somme tider til en tvekamp, hvor man dog hverken anvendte kårder eller pistoler. Her lærte jeg mænd at kende med hårde, barske, vejrslagne ansigter, og dog med barnets hele naivitet og godmodighed; mænd, som stod lige fast, hvad enten de bandt an med en trepægleflaske på land eller en bramsejlskuling på en svajende merserå. Jeg kunne nævne mange af disse, men jeg dvæler kun ved én, bådsmanden, min ven, Niels Kei.

Niels Kei og søen havde været uadskillelige, dog kun til en vis periode. Fra skibsdreng var han blevet matros, fra matros bådsmand. Så havde han fået nok af krigerberømmelsen, som havde kostet ham noget af den højre kind med tilsvarende bakkenbart. Han var blevet fisker, både efter egentlige fisk og efter de kaptajner, der for modvind lå stille i sundet, og med hvem han drev en ikke ubetydelig kadrejer-forretning. En skøn dag solgte han sine garn og net for en snes daler, købte sig en vogn og en hest for halvandet hundrede, og nu var han, hvad der ville krænke ham dybt, hvis han hørte det, en underlig mellemting af vognmand og fisker – efter kaptajner.

Men han var tillige noget andet. Han var Hellebæks gåde, dens mysterium, dens uløselige sfinks. Hvor havde Niels Kei fået den brune og den lille, lette, nymalede fjælevogn fra? – eller for at gå lige til sagen: Hvorfra havde han fået pengene? Havde han levet på Sicilien, ville man have sagt, at han havde fundet "den døde mand". I Hellebæk mumlede man i krogene, rystede på hovedet og skottede hemmeligt efter den brune, når den med fjælevognen, Niels Kei og en fremmed rullede ned ad vejen mod Helsingør.

Niels Kei tog en rigsdaler for denne venskabstjeneste; men jeg, studenten, kørte for tre mark, "for man skal ikke være ublu," mente han. Niels havde en ganske særegen måde at behandle sin hest og sit køretøj på. Gjorde han linerne fast, var det med et halvstik, som bandt han skødet på et storsejl. Sad han på bukken, skrævede han ud med benene og stemte dem mod vognkarmens forreste rand, som roede han en åre i en jolle, og ville han muntre den brune, havde han nogle ganske mærkelige slag med linerne, slag, der på en påfaldende måde mindede mig om en mand, der pilker torsk. Men den brune forstod ham, og han forstod den, og det var jo hovedsagen.

Således rullede vi en efterårsaften hen ad vejen til Helsingør. Niels Kei med en uvognmandsmæssig sydvest på hovedet, for han mente, at vi nok fik regn fra nordost; jeg i baldragt og hestedækken. Vejen gik gennem Hammermølleskoven, forbi den mørke Bondedam og op imod Kobberdammen under gensidig tavshed; for Niels Kei syntes ikke oplagt den aften, og havde ikke sit sædvanlige lune, smørrede grin. Pludselig sagde han:

"Ved studenten af, at Ole Hansen er død i nat? Det var min ven!"

"Ole Hansen!" udråbte jeg. "Hvoraf?"

"Af for meget vand; han er druknet," svarede Niels Kei tørt. – "Ja, det kunne man nu have sagt sig selv," føjede han halvdæmpet til, mens han langede ud efter den brune med en bevægelse, som kastede han en trosse på land.

"Har han da druknet sig?" spurgte jeg.

"Druknet sig?" gentog Niels foragteligt, "der er ingen fisker, der drukner sig. Jollen lå med bunden i vejret ret ud for den sorte sten, og Ole Hansen lidt sønder på ind imod stranden – død som en sild."

"Hvordan kunne man da sige sig det i forvejen?" vedblev jeg.

Niels Kei trykkede med den venstre hånd sydvesten fastere på hovedet, pilkede den brune med den højre, og sendte mig et meget sigende blik.

"Skal han ligge her?" spurgte jeg, idet vi kørte forbi den lille skovkirkegård, hvis hvide mure farvedes gule af den nedgående sol.

"Nej," sagde Niels Kei, "fiskerne går nord på."

Næppe havde han sagt dette, før den brune pludseligt stod stille midt på vejen med et ryk. Derpå skuttede den sig, som om den rystede fluer af hele kroppen, virrede med hovedet og var ikke til at få af stedet.

"Hum!" sagde Niels Kei med en săregen betoning og lod tøjlerne synke.

"Hvad er det?" spurgte jeg.

"Å, det er sådan en uting," brummede han og i samme øjeblik fo'r vi af sted, som om den brune havde sporerne i siden.

"Har studenten noget imod at køre en lille omvej?" spurgte Niels, hvis mine var blevet meget betænkelig.

"Som De vil," svarede jeg, og dermed drejede vi op ad en bivej til højre, der førte ind i skoven.

Den brune travede flinkt fremad, indtil vi nåede en stendysse til venstre, omringet af mægtige, enestående bøge. Her skuttede den sig igen, virrede med hovedet og lagde ørerne tilbage.

"Tænkte jeg det ikke nok?" sagde Niels Kei med overbevisningens hele sikkerhed. "Vi skulle aldrig have kørt på en fredag."

Derpå stod han af vognen, søgte en sten op, kastede den hen på dyngen og steg så til vogns igen. I samme øjeblik fik den brune nyt liv, og vi rullede atter hen ad vejen.

"Hvad var det, De gjorde der, Niels?" spurgte jeg.

"Å, det er kun sådan en manér," sagde han kort, "jeg lagde kun sten for Skimmelmands hest."

"Hvad er det for en?" spurgte jeg.

"Ja, studenten er nu så boglærd," svarede Niels Kei tøvende, "at han vel næppe tror på, hvad vi andre ved er sikkert og vist."

"Jo vist gør jeg så, Niels," sagde jeg, "der er mere imellem himmel og jord, end de lærde forstår sig på."

"Ja, det er der, det er vist," sagde han, "og når studenten vil lade være at grine ad mig, skal jeg fortælle ham det hele. – Se, denne Skimmelmand, han, som byggede fabrikken, han var nu en tysker, og en stor –." Her holdt Niels Kei pludseligt inde, og betragtede mig med et blik, som om han ville læse min mening.

"Ja vel," sagde jeg.

"Han havde meget at gøre med denne Syvårskrig," vedblev Niels Kei. "Det kneb dengang stærkt med foder til hestene, og så skulle denne Skimmelmand besørge havren, for han var nok ansat som proviantforvalter. Men hvordan det nu gik eller ikke, så kunne preusserkongens heste aldrig hamle op, hverken med franskmændenes eller russernes, og så lod preusserkongen Skimmelmand kalde for sig. Men han havde lugtet finten i forvejen, og skønt et helt husarregiment satte efter ham, så var han dog bestandig i forvejen; for han havde en gråskimmel, som ingen af de andre kunne tage det op med. Så kom de til sidst til den flod Elben langt der nede i Tyskland, og der svømmede Skimmelmands hest over, men husarerne druknede, hver evige en. Så bar hesten ham helt op i Jylland, og til sidst kom han til København, og der var det nok, at han kaldte sig "Skimmelmand", fordi skimlen havde frelst ham; ellers havde han nok heddet noget andet før. Så fik vores konge, Frederik den Femte eller Fjerde, nok fat i ham, og gjorde ham til manister og lod ham bygge fabrikken her, som er et fittékommis, for han var nok ellers en duelig mand. Da nu preusserkongen fik det at vide, så lod han tiden gå hen, til krigen var endt, og de alle troede, at det hele var glemt, sendte han en debetasion eller sådan noget til vor konge, og så skulle da Skimmelmand ned og hilse på sine landsmænd. De lå nu på et stort fregatskib ud for Trekroner, og kaptajnen havde ordre, at lige så snart Skimmelmand satte sin fod på dækket, skulle de stikke til søs med ham. Chaluppen lå nede ved toldbodtrappen med det preussiske kongeflag, og Skimmelmand var allerede ude på Toldboden. Der stod nu en livvagtskarl, som hed Schultz, for han var egentlig en holstener og kunne snakke tysk

så godt som nogen. Han havde nu dagen i forvejen siddet inde i Brokkens bod og drukket sammen med matroserne fra det preussiske skib, og der havde han hørt, at det hele nok var en filurenstreg for at fange denne Skimmelmand og bringe ham tilbage til preusserne igen. Han turde nu ikke sige noget, da manisteren gik forbi med de høje herrer, men så blinkede han ad ham og gjorde et tegn, som en, der får håndjern på. Se, det forstod nu Skimmelmand straks, for han var en stor Lucifer, og så sagde han, at han havde glemt nogle papirer oppe på slottet. De ville nu så bestemt have en af lakajerne til at løbe efter dem; men Skimmelmand sagde, at han måtte hente dem selv, og så gik han op på slottet, og der blev han. Preusserne ventede og ventede; men da de kunne mærke, at det hele var et krigspuds, stak de i søen igen, og Skimmelmand gik da fri for den gang. Men så skrev preusserkongen til vor konge, at han skulle sætte Skimmelmand under jern og lås, og det måtte vor konge da også love at gøre. Se, derfor gav kongen ham det store, forgyldte jernstakit uden for hans gård i Bredgaden; det står der endnu den dag i dag, og kan ses af enhver. Det sidste véd jeg nu er vist og sandt, for jeg har selv hørt det af den gamle Schultz, ham, livvagtskarlen, som blinkede ad Skimmelmand, og som derfor blev ansat som inspektør ved fabrikken. Det andet har jeg læst mig til, og det kan derfor gerne være, at det kun er historisk."

"Men hvad blev det da til med hesten?" spurgte jeg.

"Ja, hesten," gentog Niels Kei med et sky blik omkring sig. "Se, det var nu ingen rigtig hest, det. Det kan da enhver jo også nok vide, som så, at den blev begraven her inde i skoven, som et andet kristent menneske, ikke at tale om, hvad den havde gjort og endnu gør."

Her var det øjensynligt, at Niels igen kom ind på det mystiske; for han så ud efter nogle optrækkende skyer og tav.

"Nå, hvad gør den?" frittede jeg.

"Ja, det er det, studenten naturligvis ikke vil tro," mumlede Niels Kei. "Den går omkring og græsser ved kirkegården uden hud og hår, ja, uden at der er så meget som en pille kød på den. Møder den folk, går den af vejen lige på én gang; men endnu er det aldrig slået fejl, at den, der har mødt den, er gået i grav tre dage efter. Bæsterne kan kende, hvor den har gået; for de har nu langt mere forstand på de dele, end vi andre. Så er der ikke andet for, end at korse en sten af og lægge den for Skimmelmands hest, ellers får de dødkuller eller andet skab. Deraf er stendyssen kommet hist henne."

"Så da Ole Hansen Schimmelmanns hest, før han døde?" spurgte jeg.

Niels vendte skråen over i den anden side af munden, kastede en ny trosse hen over den brune og sagde, ligesom i luften: "Først hørte han den en nat i Ålsgårde; siden mødte han den ved det vestre hjørne af kirkegårdsmuren ud imod teglværket. I aften er den ude igen."

"Hvoraf ved De det, Niels Kei?" spurgte jeg.

"Det har hun aldrig gjort før," sagde Niels, og jog på den brune med pisken. "Den er ude igen i aften. – Nu får vi regn."

"Men er det hele ikke den gamle historie om helhesten?" sagde jeg og hyllede mig i dækkenet.

"Helhesten!" gentog Niels foragteligt. "Ja, studenten kan jo tro, hvad han vil. Helhesten? Den er jo historisk!"

"Nå, fik så studenten sig en kæreste?" spurgte Niels Kei, da jeg fra en af Kronborgs hyggelige, oplyste sale trådte ud i den skumle, nattemørke slotsgård.

"Nej, ikke den gang, Niels."

"Nu vel, så kør' vi uden hende; det er ikke alle folk, der kan have kærester. – En kavaj havde måske også været bedre," føjede han til, idet jeg tog plads på sædet ved siden af ham; "tag begge dækkenerne, student, jeg behøver ingen."

Natteluften var kold og bidende; nordostvinden stod lige ind fra Sundet og bragte mod sædvane regn. Klokken slog tolv, da vi rullede hen over den dundrende træbro. Mørket var så tæt, at vi næppe kunne skelne palisaderne, og lygter var en luksus, som Niels Kei endnu ikke kendte.

Overgangen fra den livlige, brusende balmusik til sundets melankolske bølgeslag, fra lyset, duften og samtalen til mørket, kulden og natte-ensomheden var så stor og pludselig, at jeg i dyb tavshed dampede på min cigar, uden at agte på den usædvanligt livlige konversation, som Niels Kei førte snart med mig, snart med sig selv og den brune.

Vi var ikke nåede ret langt ud på landevejen, før jeg mærkede, al der var noget i vejen både med ham og den. Niels var ikke fuld, og den brune ikke kulret; men Niels havde dog taget temmelig fast på flasken, og den brune havde af og til nykker, der tiltog, jo mere vi nærmede os skoven.

Her aftog imidlertid Niels Kejs lystighed i en mærkelig grad, og da vi havde kørt lidt under de dunkle graner, som her trænger ned lige til vejen, sagde han pludseligt:

"Her er fælt mørkt, hr. student!"

"Tænd en cigar, Niels, den lyser," sagde jeg, idet jeg rakte ham mit cigarfoderal.

"Tak, det er utid at ryge nu," sagde Niels til min store forbavselse. Lidt efter kom vi forbi den første dam, og der ville han dreje om ad skovvejen til venstre.

"Holdt, Niels!" råbte jeg. "Det går aldrig; vi vælter i den første tørvegrav på vejen."

"Lad mig om det," sagde Niels Kei i en tone, der ikke var ham egen, "jeg har ret til at køre studenten, hvad vej jeg vil, når jeg blot kommer til Hellebæk med ham."

"Og jeg har ret til at springe af, hvor jeg vil!" råbte jeg noget irriteret over Niels' mærkelige manøvre. "Nu går jeg til fods resten af vejen, så kan De køre i moser og tørvegrave, så meget De lyster."

Niels betænkte sig et øjeblik; derpå tog han den brune ved bidslet og trak den frem over vejen.

"Nej, det kan jeg aldrig være bekendt," mumlede han mere til sig selv end til mig. "Sid op, hr. student! Lad os så køre i Guds navn; men sker der noget, kommer det over Dem."

Pludseligt faldt Niels Kejs historie, som jeg ganske havde forglemt under ballets tummel, mig i sinde, og jeg sagde leende:

"De er da ikke bange for Schimmelmanns hest, Niels?"

Det gav et sæt i ham, da jeg udtalte disse ord, og han mumlede noget ved sig selv, som jeg ikke forstod. Lidt efter kom vi op på bakken, hvor der var lidt lysere, og hvor vi havde udsigt til alle sider, også til teglværket og den lige overfor liggende kirkegård. Den brune begyndte at trave raskere fremad; men lige med ét strakte den forbenene stift frem for

sig, lagde ørerne tilbage, rystede over hele kroppen og udstødte en lyd, der var en mellemting af et hvin og en vrinsken.

"Ser De noget, hr. student?" sagde Niels Kei med lav stemme. "Se derhenne!"

"Det er kun nogle hvide tåger, der trækker hen over mosen," svarede jeg, idet jeg med øjnene søgte at fastholde og gennemtrænge de flygtige, i sig selv glidende masser, der af og til antog et ubestemt omrids af et stort, firbenet dyr.

"Hør!" hviskede Niels med hæs stemme.

"Å snak, det er jo kun uglerne," svarede jeg, noget uhyggelig over udsigten til at vælte. "Få hesten frem, den er sky for noget."

"Det er Skimmelmands hest," sagde Niels Kei og stirrede ind i tågen, "vi ser det nu ikke, men bæsterne forstår det."

Lige som tågesøjlen af vinden førtes over vejen, gjorde den brune et spring, der fik os begge til at gå bagover i vognen, og havde Niels Kei ikke fået fat i linerne, tror jeg, at den var gået i karriere lige til Hellebæk.

Imidlertid fik han dog styr på den, og i nogenlunde regelmæssig fart fortsattes vejen op imod teglværket. Regnen drev ned, og mørket var så tæt, at den hvide kirkegårdsmur næsten forekom mig grå, idet vi kørte forbi den. Lige som vi var ved omdrejningen til teglværket og næsten havde passeret murens hele længde, slog en ugle med et skarpt, skærende skrig hen over vore hoveder, og i samme øjeblik standsede den brune igen så pludseligt, at vi begge var nær ved at gå ud over vognfadingen.

"Jøsses kors! Hvad er det?" råbte Niels Kei, idet han greb mig fast i armen og med den anden hånd pegede ligefrem.

Mit blik fulgte retningen. Det lysnede, glitrede og glimtede i luften; det var som en enkelt månestråle, eller rettere, som om en stor, klar lyskegle skød sig frem fra et udhus i nærheden af teglværket. Derpå samledes den atter i luften og faldt som en hvid, klar, skinnende plet lige på kirkegårdsmuren. Hurtigere end jeg kan fortælle det, videde pletten sig ud til en bred, tågeagtig, lysende flade, og midt i denne stod usikkert og halvt henflydende med luften benraden af en hest.

Niels stirrede på synet. Pletten trak sig atter sammen, blev mindre, klarere og mere lysende, og nu var benraden så tydelig, at vi kunne tælle hvert ribben i den. Pludseligt gjorde den ligesom et hop i luften, lyskeglen forsvandt, og alt var indhyllet i det tykkeste mørke. I samme øjeblik tog den brune fart. Jeg hørte raslen af nedrullende vejskærver, derpå et brag – Niels Kei og jeg lå i grøften med vognen halvt over os.

"Hvad var det?" var mit første spørgsmål, da vi atter stod på vejen, og jeg havde overbevist mig om, at både Niels Kei og jeg var i hel og holden tilstand på nogle småskrammer nær.

"Det var den onde skinbarligen selv. Det var Skimmelmands hest, hr. student!" sagde Niels Kei og spyttede resten af det sand og grus fra sig, som han havde fået i munden ved at tørne imod grøftediget.

"Snak, Niels!" råbte jeg, modig ved ikke at være alene. "Lad os gå ind i udhuset der, hvor lyset kom fra! Lad os søge teglværket igennem; det må jo være gået naturligt til."

"I det udhus dér, hr. student?" råbte Niels Kei og veg ud på vejen. "Nej, ikke om jeg så fik hundrede blanke dalere! Der hængte forpagterens karl sig i foråret, og der spøger det værre

end en ulykke. Hun kom jo også derfra, den forbandede mær. Gud nåde os alle til hobe!"

"Men vognen?" indvendte jeg, da Niels gjorde mine til at gå.

"Ja, den får ligge til i morgen," sagde Niels, uden at agte sin kæreste ejendom. "Gud hjælpe mig! Jeg trænger nok snart hverken til hest eller vogn. – Det skulle da være en ligvogn," føjede han halvt sagte til, mens han slog ned ad skovvejen, hvor man endnu hørte galoppen af den brune, der søgte hjem med de sønderbrudte stumper ranglende bag efter sig.

Den næste dag var slud- og regnfuld. Først i skumringen kunne jeg komme ned til Niels Kei for at se, hvorledes han havde det, og om den brune var kommet på stald. Jeg gik igennem det lille haverum, hvor georginerne og stokroserne syntes at fryse i regnen, ind i den snævre, ved et plankeværk aflukkede gård. Der lå Niels Kejs stadselige fjælevogn med sønderbrudt fading og knækkede stænger. Den brune stod og vrinskede i spiltovet, som ventede den foder; men den var hverken striglet eller vasket. Fodersækken lå midt i gården, drivende af regn, og døren til huset var imod sædvane lukket. Jeg lettede på klinken og trådte ind i den lille stenlagte forstue – der var ingen. Jeg gik ind i storstuen; lyset faldt mat og svagt gennem de blyindfattede, solbrændte ruder; dragkisteskufferne var trukne ud, deres indhold spredt rundt omkring på stole og bænke, og på det rødmalede bord lå en tut penge og en bunke gamle smudsige sedler. Ved siden af dem så jeg et stort ark hvidt papir og en opstænket pen tillige med en pomadekrukke, hvori fandtes en blækfyldt svamp, alt tydende på, at Niels Kei havde været i færd med skriveri, en for ham aldeles usædvanlig

forretning. Uordenen i værelset vidnede om, at der var noget usædvanligt på færde; jeg bøjede mig over papiret og læste følgende, skrevet med en stor og uøvet hånd:

> "For Det Tilfelle, at Jæ Ved døden skolle Omkommes skænger Jæ te Helebeg fatikase to Hunrede Børn, Som skolle fordeles Af presten efter" –

Videre var han ikke kommet; ordet "børn" var gentagne gange strøget over, og i stedet derfor var der sat noget, som vist skulle være rigsdalere, men det var løbet ud til en stor klat. Om mangel på færdighed var skyld heri, eller om klatten måtte henføres til den brændevinsflaske, der stod halvt tømt på bordet, skal jeg ikke kunne afgøre. Så meget er vist, at jeg fik en hemmelig angst for, at Niels Kei havde eller ville begå selvmord. Det lettede derfor ikke lidet, da jeg, efter at have passeret svinestien og de øvrige baghuse, så ham stå nede ved stranden med armene over kors, ryggen vendt imod mig, og uafladeligt stirrende mod nord ud over søen, som om han derfra ventede en langtfra kommende sejler. Han trykkede min fremrakte hånd, uden at spørge mig, hvorledes jeg havde det, eller blot byde mig så meget som "god aften", og gik derpå med bøjet hoved og et underligt sløvt udtryk i ansigtet op imod huset. Jeg fulgte efter, og således kom vi omtrent begge to samtidigt ind i storstuen.

"Det var de stænger, Niels," begyndte jeg, "og så den knækkede vognfading, som jeg ville tale med Dem om."

"Tak, det behøves ikke," sagde han og lettede på flasken.

"Jovist så, Niels," sagde jeg, "det var mig, som forlangte, at vi skulle køre den vej."

"Ja, men det var mig, som gjorde det," svarede han og skød den lille sum fra sig, som jeg havde lagt på bordet. "Behold han sine penge, hr. student! Han får bedre brug for dem end jeg."

"Hør, sig mig, Niels," sagde jeg, idet jeg for at gå lige til sagen tog fat på dokumentet. "De tænker da ikke på at dø? Hvad er det, De der har skrevet?"

"Det er testemoniet," sagde han og drog det blidt ud af hånden på mig.

"Testamente," rettede jeg.

"Ja, det er nu som man siger," svarede han lidt mut. "Jeg begyndte på testemoniet i morges, men det ville ikke rigtigt gå. Så var jeg ovre hos Ole Hansens enke. Hun sagde mig nu, at papiret skulle være stempelret, og at jeg måtte have en prokurator til at gøre det. Der er bud oppe efter ham."

"Men Niels!" udbrød jeg igen. "Hvor kan De tro på den dumme snak? Vi så jo begge hesten, eller hvad det var, og betyder det noget, så kan jeg jo lige så godt dø, som De."

Han så lidt usikkert på mig, derpå skænkede han sig en snaps og sagde: "Nej, De hører ikke til sognet, student; det gælder kun for Hellebæks sognefolk. Inden to dage er jeg gået nord på."

Jeg ville atter forsøge på at overbevise ham, da der i døren viste sig en lille, tyk og trivelig person med rødmosset, smilende ansigt og en stor mappe under armen. Det var prokuratoren.

"Nå, så De vil gøre boet op i tide, Niels Kei?" råbte han os i møde med den jovialeste stemme af verden. "Det kan jeg lide! En mand tænker på mere end den dag i morgen, og det er godt at have alting i orden, for livs og døds skyld."

Her gjorde prokuratoren plads for to unge mennesker, der så ud, som de blot ventede på engang at blive federe. Han lagde mappen på bordet, tog sig en pris og sagde med et blik på mig: "Lad os så tage fat!"

"Ja, lad os det!" sagde Niels Kei med klangløs stemme. "For livs og døds skyld!"

Den næste dag skulle Ole Hansen begraves. Flagene vajede på halv stang både hos toldkontrolløren og fra bådene ved kysten. På mange steder hos venner og bekendte, også hos Niels Kei, var der strøet buksbom og gran foran huset. Alt tydede på en sørgehøjtid, undtagen vejret, der var så solklart og glimrende, som en dansk oktoberdag kan være det. Fiskerne stod i klynger uden for sørgehuset, ventende på, at deres tur skulle komme til at tage sig en dram og en bid brød hos den afdøde, hvis storstue ikke nær var stor nok til at huse dem alle. Jeg sluttede mig til dem, for aftenen i forvejen havde jeg modtaget flere utvetydige vink om, at en student betydeligt ville forøge den hæder, der vistes den afdøde. Ja, Hellebæk lå endnu i sin uskyldigheds tilstand!

Mens jeg tankefuld stod og betragtede de sorte ligskamler, der var stillet midt på vejen, så jeg Niels Kei komme. Han var usædvanligt pyntet, med blank hat, blå trøje og rød, ulden skjorte; men han var ligbleg, og arret på hans kind brændte. Tavs trykkede han mig og de andre i hånden; derpå gik han ind for at få sig en dram på omgang. Lidt efter ordnedes toget, man havde blot ventet på Niels. Kisten båres ud, og sattes på bukkene. To hvidhårede spillemænd med rene sorgens ansigter

gik foran og gned en ligmarch, som i hele sin tragiske naivitet næsten var komisk at høre på. Forrest efter kisten gik Niels Kei, i egenskab af ven og velhaver, sammen med den afdødes familie. Derpå kom jeg, som hædersgæst, ved siden af skolelæreren, mens de talrige fiskere med enkelte bønder sluttede toget. Stille og langsomt bevægede det sig fremad i det klare, men kolde efterårssolskin, og under de forunderlige, snart skrattende, snart klagende violintoner. Så standsede man, dels for at skifte bærere, men dels, hvad jeg hurtigt blev overbevist om, for endnu en gang at bevise den afdøde en sidste hyldest. Når der over vejen var strøet grønt og blomster, betød det, at her havde Ole Hansen haft en ven. Kisten blev sat ned foran døren, spillemændene strøg en slags koral, og så gik man ind i huset for at få sig en dram på omgang. Stemningen begyndte, alt efter som man rykkede frem, at blive mindre og mindre sørgmodig – for Ole Hansen havde haft mange venner. For hver gang, vi skred frem mod en blomstersmykket plet, strøg spillemændene lystigere løs på violinerne, samtalen klang mere støjende og højrøstet, og snapsene gik flittigere på omgang. Niels Kei, der i begyndelsen havde holdt sig bag ved kisten, tog snart sin gamle plads ved siden af mig, hans ansigt tabte mere og mere morgenens melankolske præg, og hver gang han kom ud efter en omgang, trykkede han mig fast i hånden, slog ud imod kisten og sagde med stigende betoning kun de ord: "Han var min ven, hr. student!"

Det var ordentlig med en slags lettelse, at jeg så det hvide flyvesand omkring os, og Hornbæksplantagen med sine lyse birke og mørke fyrre i baggrunden; for havde vejen været lige så beboet som i begyndelsen, tror jeg, at vi alle var komne til

Hornbæk måske mere salige, end den afdøde. Der var noget forunderligt bellmansk ved det hele. Ja, dette indtryk forsvandt ikke engang, da vi kom ind på kirkegården, efter at man havde taget den sidste og største "omgang" i Hornbæk Kro. Gravlægningen fik på sømandsvis en noget gyngende gang. Kisten firedes ned, præsten holdt en temmelig salvelsesfuld tale, og da de tre ufravigelige skuffer sand havde spredt sig over kistelåget, og et fadervor var læst, betragtede jeg handlingen som endt. Under hele dens gang havde jeg med dulgt opmærksomhed iagttaget Niels Kei. Først stod han med foldede hænder og stirrede stift hen for sig. Under talen gav han sig til at svinge med armene og virre med hovedet, som om han af og til misbilligede præstens ord. Endeligt beholdt han, som i distraktion, hatten på under læsningen af fadervor. Ligesom følget beredte sig til at forlade kirkegården, gjorde han pludseligt en stor svingning uden om det og styrede med ingenlunde sikre skridt hen imod det bræt, der var lagt over graven.

"Væk med den sidste planke!" råbte han og sparkede den til side med foden.

Der blev en almindelig opsigt; men han stillede sig lige på randen af graven og stirrede ned i den med en meget spekulativ mine. Pludseligt rev han hatten af hovedet, slog ud med hånden og sagde: "Ja, nu ligger du der, Ole Hansen! – Du var min ven! Men det har du for, at du holdt fejl kurs og ikke klarede pynten!"

Han holdt et øjeblik inde, som ledte han efter ord. Derpå fortsatte han igen: "Du var min ven, Ole Hansen! Ja, jeg siger det, du var min ven! Men du var en stor synder for Gud og mennesker. Det ved jeg bedre end –"

Niels Kejs tale fik her en noget brat slutning. Jorden skred ud under hans fødder, og med et hult brag styrtede han ned i graven, mens følget med et forfærdelsesudråb stimlede til for at trække ham op.

Den følgende dag var jeg igen ude for at se til Niels Kei. Han lå i sengen med et tørklæde bundet om hovedet; for ved at tørne imod kistekanten havde han skrabet sin næse betydeligt. Der var en usædvanlig ro og mildhed udbredt over ham, bevirket måske lige så meget ved de dødstanker, der havde grebet ham, som af skam over hans opførsel på Hornbæk kirkegård. Han talte meget fornuftigt og forstandigt om alting; men ét var det umuligt at få ud af hans hoved: Det, at det var hans sidste dag, og at han ville dø inden midnat.

Forgæves bestræbte jeg mig for at gøre ham indlysende, at slige varselstegn i reglen intet har at betyde. Forgæves søgte jeg at bortforklare særsynet ved naturvidenskabelige grunde, noget som desuden faldt mig vanskeligt, da jeg ikke selv fuldkommen forstod det. Forgæves talte jeg om en tilfældig lysning fra teglværksovnen, om tågespejlinger og lysbrydninger. Han tilbageviste ethvert ræsonnement med de ord: "Enhver får nu tro, som han vil."

Om eftermiddagen kom jeg igen. Niels Kei var oppe og påklædt, men det var, som han ikke havde ro på sig noget sted. Han gik fra stalden til stuen og fra stuen til den lille strandhave, og selv her flyttede han sig fra den ene af de to bænke over til den anden, som om hans egen skygge forfulgte ham. Til sidst gik han ind i storstuen, hvor han satte sig på slagbænken og

begravede ansigtet i begge sine hænder. Således blev han siddende, mens mørkningen faldt på, uden at agte på mine velmente råd og formaninger, og ligegyldig for alt, undtagen det grønne bornholmske stueur, hvis viser han af og til sendte et betydningsfuldt blik. Mørket faldt tættere og tættere, men endnu sad han lige ubevægelig. Da klokken slog syv, rejste han sig pludselig op og sagde:

"Har studenten noget imod at følge med op til præsten?"

"Ikke det mindste, Niels," svarede jeg, glad over, at hans tanker tog en anden retning, men dog noget betænkelig ved den lange vej, vi havde at tilbagelægge.

"Lad os så gå da!" sagde han, idet han langede hatten ned fra knagen.

Vi trådte ud på vejen. Jeg ville dreje af til højre, men Niels sagde: "Nej, det er nok bedst, at jeg taler med ham i Helsingør." – Det var øjensynligt, at hans adfærd på kirkegården lå ham tungt på hjertet. Vi passerede gaden i Ålsgårde, gik over Møllebroen, men da vi kom forbi kroen, hvor der stod en del unge fiskere, grinte de ad ham. Niels Kei vendte hovedet til den anden side og sagde intet. Langsomt og under gensidig tavshed gennemvandrede vi Hellebæks storgade, indtil vi kom til det punkt, hvor en skovsti slår af til venstre. Her stod Niels stille, som om han førte en kamp med sig selv, og sagde derpå: "Lad os gå den genneste vej!" Med disse ord tændte han en lille lygte, som han tog op af sin pjækkert. Langsomt og varligt vandrede vi frem ad stien, langs dammen, snublede os frem over trærødderne, og for hver gang lygtens flagrende skær faldt på en af de hvide birkestammer, så jeg, at Niels skævede til dem. Endelig nåede vi kirkegårdsmuren, hvor en lille granegang

løber op til hovedvejen ved teglværket. Her slukkede Niels Kei lygten, og sagde kort: "Her var det!"

"Ja," svarede jeg, idet jeg så mig omkring, og på ny lagde mærke til, at der var lys i udhuset.

Lige som jeg udtalte ordet, fo'r et lysglimt, som af et spejl, fra udhuset hen over vejen. En hvid, skinnende, cirkelrund plet viste sig på kirkegårdsmuren, og midt i denne stod, ikke Schimmelmanns hest, men – en langbenet stork med et pattebarn i næbbet.

Overraskelsen var så pludselig, og virkningen så overvældende komisk, at jeg brast i latter, uden at agte på Niels Kei, som havde tabt lygten af forfærdelse.

"Det er jo en laterna magica!" råbte jeg, idet jeg trak ham hen imod huset. "Kom herind, Niels, så skal De se, at det går naturligt til."

Det forholdt sig ganske, som jeg havde sagt. Inde i huset morede forpagterens drenge sig med at kaste de magiske spejlbilleder ud på den hvide mur gennem et hul i døren. Et skarpt forhør godtgjorde, at de navnlig havde drevet dette uvæsen, når vejfarende kom forbi, og at de fredag aften havde været årsag til vort uheld.

"Skal vi så gå til præsten?" spurgte jeg, da vi atter stod på vejen.

"Nej, nu tror jeg, jeg kan opsætte det lidt," sagde Niels Kei med sit gamle, smørrede smil. "Men vil studenten til kros og smage på en æggepunch, så er jeg med."

"Nå, så det var en laterna magica," fortsatte Niels, da vi sad i den lune krostue, og han stødte sit glas mod mit. "Ja, hvem kunne nu vide det? Sådan en kunne studenten købe mig i

København; men det må være en med Skimmelmands hest – for i graven kom jeg dog ligegodt," føjede han til.

Niels Kei kører ikke længer den brune imellem Hellebæk og Helsingør. Han er for længst "gået nord på" med den store befordring, som henter os alle. Om han før sin død så Schimmelmanns hest, har jeg aldrig fået at vide. Derimod fandtes der efter ham et lovformeligt "testemonium" på "stempelret" papir, hvorved der uddeltes to hundrede rigsdaler til fattige børn i Hellebæk. Om årsagen til denne rundhåndethed, gik der i lang tid de forskelligste rygter. Nogle ville vide, at Niels Kei i sin dødsstund havde betroet præsten, at han i forening med Ole Hansen havde fundet en pose specier skjult i stendyssen over Schimmelmanns hest. Dette ville forklare noget af det uforståelige i Niels Kejs opførsel i hine skæbnesvangre dage.

Den lykkelige familie (1869)

Det var en stille, solvarm augustaften. I Casamicciola, en af Ischias største byer og den, der er mest berømt på grund af sine talrige sundhedskilder, begyndte aftenlivet at udfolde sig efter dagens brændende hede. Rundt om i gaderne lød latter og sang. De lange stråpersienner blev rullede i vejret, de løvdækkede loggiaer og grønnende verandaer fyldtes af sladrende matroner, der nu lod håndtenen hvile, eller af smilende piger, som sendte dulgte øjekast og skælmske blikke ned til de unge bønder, som med nelliken bag øret og en elskovssang på læberne langsomt vendte tilbage på deres tungt pakkede æsler fra markarbejdet nede i dalen. Oppe på piazzaen – Casamicciolas forum – afgjordes alvorligere forretninger. Her stod mændene spredte i små grupper, nogle i alvorlig samtale om de nære udsigter for vinhøsten, andre råbende og gestikulerende, når det gjaldt de kære bajoccher [Note 1)], atter andre roligt smøgende en cigar, eller råbende efter de små, buttede unger, som i deres ischiatanske nationaldragt, skjorte og stråhat, eller undertiden stråhat uden skjorte, hyppigt forstyrrede mændene snart ved deres leg, snart ved de hylende jammerskrig, de udstødte, når mødrene pludselig viste sig, for under en strøm af de mest forskelligtartede udråb at bringe dem til sengs.

Midt imellem disse jagede og jagende skikkelser, højt hævet over de smålige interesser, der sysselsatte grupperne, tronede en figur i stille værdighed, iført en uhyre panamahat, kridhvid jakke og municipalgardens unævnelige. Han sad – tilgiv, at jeg røber det, Pisani! – på en tom tønde uden for et skilderhus,

hvori der ikke var, og hvorved jeg aldrig har set nogen skildvagt, og som kun syntes at være stillet der, for at danne et værdigt sidestykke til det kronede savoyiske kors, der var anbragt på muren tæt derved, og hvorover der stod de stolte ord: "*Guardia Municipale*". Således som Pisani sad der, med det tankevægtige hoved støttet på den højre flade hånd, og med en lille cigaret balancerende mellem læberne, var det let at se, at han hørte til øens første mænd. Skændtes et par koner – straks fo'r hans blik vredt og hvast til den side, og der blev stilhed; skrålede et par unger for højt, hævede panamaskyggen sig langsomt i vejret, ligesom de gulhvide skyer før tornadoens udbrud, og de forfærdede vovede ikke at afvente udbruddet, men flygtede i huj og hast ad den nærmeste sidegade. Ja, selv mændene dæmpede deres tale, når de gik ham forbi, og hilsede ham dybere og mere ærbødigt end selve præsterne.

Og, i sandhed, Pisani fortjente al denne hæder. Ikke alene ejede han den største, virkelige panamahat på Ischia, og sligt er på sådan en lille ø ikke uden en vis betydning; men han havde efter revolutionen i Napoli som syndikus huset den piemontesiske general, der kom for at tage øen i besiddelse, og han havde, hvad der slog hovedet på sømmet, forskrevet vichy-vand til Garibaldi, da denne for to år tilbage brugte badene herovre. Dette vichy-vand havde gjort Pisani udødelig, i det mindste så længe han levede. Det havde med ét slag knust hans farligste modstander, apotekeren, der næppe vidste, hvor Paris lå, end sige hvad vichy-vand var, og det var derfor ikke at undres over, at enhver fremmed, der betrådte øen og på embedsvegne fik noget at gøre med Pisani, også straks fik historien om vichy-vandet, for at han senere ved sin hjemkomst kunne forbavse

sine landsmænd ved de geografiske kundskaber, Ischia er i besiddelse af, og den handelsvirksomhed, som den udfolder.

Pisani så mig vandre over piazzaen, og panamaskyggen kom i bevægelse, ikke vildt og truende, men velvilligt. Godmodigt vinkende bølgede den op og ned. Han har en svaghed, en tilgivelig svaghed – jeg kender en hel nation, som deler den med ham – han vil gerne tale med fremmede, gå arm i arm med fremmede, fortælle fremmede, dels om vichy-vandet, dels om sine besværligheder som øens første kommunale mand, og alt dette, ikke alene fordi han interesserer sig for fremmede, men også fordi de fremmede giver ham et vist relief, der i forbindelse med den udmærkede lejlighed til at tale et sprog, som han selv anser for fransk, hæver ham højt over apotekeren, ikke at tale om øens ringere krybdyr.

"En smuk dag og en herlig aften, signor!" begyndte han, da jeg nærmede mig skilderhuset. "De er vel fornøjet på det sted, hvor jeg har vist Dem hen?"

"Særdeles!" svarede jeg.

"Det skulle jeg mene," sagde han med stille værdighed. "Hvor jeg viser de fremmede hen, har endnu ingen beklaget sig. Men skulle der være noget, så meld mig det blot – jeg kender til forholdene. Har De set mit ny vejarbejde?" lagde han hurtigt til, da han så, at jeg gjorde mine til at fjerne mig.

"Kommunens? Det uden for byen?"

"Ja, kommunens eller vort! Det vil sige, jeg står for det, jeg har givet planen og nivellementet dertil. Vi sænker vejen seks palmer. O, det er et arbejde, jordkastninger, sprængninger! *Per Bacco*, det vil koste adskillige *ducati*, inden vi får det i stand!

Men det bliver den bedste vej på Ischia, den allerbedste! Man vil kunne køre i cabriolet lige fra Casamicciola til Forio."

Jeg erklærede, at jeg aldrig nogen sinde havde tvivlet derpå; men Pisani, der ikke ville tabe det ypperlige bid, han havde fået, rejste sig og sagde: "Tillader De, signor, at jeg gør Dem følgeskab. Jeg skal dog ud for at betale arbejderne deres dagløn. Det er et utaknemmeligt folkefærd her på øen; de tror ikke engang de kommunale autoriteter, og vil ikke vente til om lørdagen. Deres arm – tak!"

"Det forekommer mig, at jeg har set Dem om formiddagen sidde og passe på arbejderne," henkastede jeg løst, mens vi slentrede over pladsen.

Pisani svarede aldeles ikke på denne bemærkning; det var, som om jeg ikke havde talt. Derimod var panamaskyggen i en uafladeligt vippende bevægelse, snart til højre, snart til venstre, men hatten selv beholdt ufravigeligt sin plads, mens de andres sænkedes til jorden. Således nåede vi kirken, hvor Pisani slog ud med hånden imod en gammel invalid grøftegraver, som med et stort messingskilt på brystet sad og fortærede et salathoved.

"Han der passer på arbejderne!" sagde han med en konges værdighed. "Har De bestilt noget i dag, Biaggio? – Godt, så vil vi gå ud og se, hvor vidt det er rykket frem."

Uden for porten slap Pisani min arm og gav sig til at tale italiensk. Han forklarede mig, for resten ikke uden megen sagkundskab, den linje og det nivellement, den ny vej skulle have, og nærmede sig derpå tre til fire andre grøftegravere, der alle var i færd med det samme arbejde, hvori vi havde afbrudt Biaggio.

Pisanis anseelse syntes imidlertid at aftage i forhold til hans afstand fra piazzaen, for der opstod snart et skænderi, bevirket ved det motiv, der fremkalder de groveste skældsord og de fleste knivstik i Italien, bajocchernes antal. Jeg fjernede mig for ikke at blive vidne til en muligt udbrydende revolution, og da en sti, overskygget af de høje, bambuslignende rør, som man her kalder canna, slog af tæt foran mig, fulgte jeg denne, så meget mere som et par tamburiner lokkende klang fra en vigne i dalen, og tiltog højere og højere i jubel, jo mere skænderiet fra vejen tabte sig i det fjerne. Snart hørte jeg dem tydeligt, disse forunderlige, snart lokkende og jublende, snart æggende og drillende toner, vilde og dæmoniske som den mørke tid, der fødte dem, bløde og sanselige som det folk, hvori de tog deres udspring. Det var første gang, at jeg hørte tarantellen på italiensk grund; snart blandede der sig sang ind mellem tamburinernes klingen, en slags improvisation syntes det mig, og nysgerrig blev jeg stående for at lytte, da en af de sædvanlige, uendelige vignemure spærrede udsigten. Pludseligt hørte tamburinerne op. Alt blev stille, derpå kom en frisk, hjertelig latter, og jeg hørte lette, hastige fjed, som af unge piger, op imod huset, samtidigt med at min ven, signor Pisani, mere taktfast kom dundrende ned ad stien.

"Et dårligt folkefærd her på øen, signor!" bemærkede han, mens han stak resten af de kobberpenge, han havde talt, ned i lommen. "Aldrig tilfredse med, hvad man byder dem! Spise makaroni, drikke vin og spille tamburin fra morgen til aften, det vil de, men arbejde –!" og han gjorde en af disse uforlignelige gebærder, ledsaget af en strubelyd, som kun italienere er i stand til at frembringe.

"Annunciatina, kom herop!" lød en klar stemme lige over vore hoveder, og en ung pige med et spraglet tørklæde omkring en fylde af mørke lokker, hvidt skørt og nøgne fødder, arbejdede sig frem gennem vinløvet, endnu med tamburinen i sin oprakte hånd.

"Teresina, din forbandede tøs! Hvor tør du komme ned i min vigne og oven i købet danse den dans, som padre Giuseppe har forbudt? Det er uanstændigt!" råbte min værdige ven, hos hvem vreden atter blussede op.

"Jeg har jo ikke danset den med dig, gamle nar!" råbte Teresina og tog efter vejret. "Havde jeg blot tænkt på at danse den med dig, havde det været synd."

"Gamle tyran, som du er," lød nu Annunciatinas stemme, og en anden endnu yngre pige brød frem gennem vinløvet, "gå hjem til din stakkels kone, som du lader være ene om natten! Pas på, at din gamle fader ikke gør dumheder ved et nyt giftermål, og at Mariuccia ikke løber bort med Beppino, det er bedre end at gå og drive her!"

Det var en frygtelig ladning, og jeg ventede en tilsvarende eksplosion. Pisani tog to gange efter vejret, derpå vendte han sig til mig, og mens latteren og tamburinens klang forsvandt fra vignen, sagde han, i tillid til, at jeg intet havde forstået: "To nydelige og højst elskværdige piger! De morer sig lidt i den smukke aften."

"Ja, de gør nok så," sagde jeg.

Pisani følte sig lidt trykket, og først da vi atter nåede vejen, havde han nået sin forrige værdighed, men nu havde vi også piazzaen i sigte.

"De har aldrig set tarantellen?" henkastede han, som om der aldeles intet var hændet.

"Nej aldrig," svarede jeg. "Det er mit højeste ønske at få den at se; men godt danset, naturligvis."

"Velan," sagde han og slog ud med hånden. "Følg den lille klippesti der til højre; den fører op over bjerget og ender ved det lave, hvide hus, De ser der højt oppe. Gå ind der og sig fra mig, at De ønsker at se tarantellen, så vil De få den at se, så godt som nogen kan danse den på øen. Er De ikke fornøjet, så sig det til mig, når De vender tilbage – De træffer mig på piazzaen – så skal jeg tale med den muntre familie!"

"Den muntre familie? Hvem er det?"

"Det er dem, der bor deroppe; vi kalder dem altid således. De synger og danser og ler fra morgen til aften; intet kan bringe dem ud af humøret."

"Men det går dog ikke an at bryde ind på et fremmed sted og forlange, at folk skal danse. Jeg kender dem jo ikke, jeg er fremmed –"

"Netop derfor kan De gøre det. Desuden, når De hilser fra mig, er alt klaret. Solen går først ned om en time, det er fuldmåne i aften, så at De let vil finde vejen ned. Hvis ikke, så bed manden om at følge Dem; han gør det, når De hilser fra mig."

Med disse ord vendte Pisani, der nu havde genvundet hele sin værdighed, mig ryggen og slentrede langsomt tilbage til den kære piazza, hvor hans ledige trone stod.

Der er det ejendommelige ved italienerne, at man som fremmed kan bede dem næsten om, hvad det skal være. Lystige og godmodige af naturen, høflige mere af trang end af

dannelse, vante til den rejsendes fordringer og luner, betragter de ham som et slags forkælet barn, der skal føjes i alt. Sendte man en italiener ved aftentide ind i en dansk bondegård med hilsen fra den eller den om at danse en reel eller sekstur, ville man rimeligvis anse ham for gal og ekspedere ham ud ad porten – her finder man det ganske naturligt. Det fremmede barn, der har rejst så langt og betaler så godt, skal jo mores.

Jeg vil ikke sige, at jeg anstillede disse betragtninger, mens jeg kravlede op, dertil var vejen for stejl og omgivelserne for storartede. Stien, der først havde løbet mellem et par vigner, tog nu højere flugt og bugtede sig op over fjeldet, som var dens gang beregnet på et af disse store, smaragdgrønne firben, der med deres kloge, tindrende øjne og vævre bevægelser i rastløs fart smuttede mig forbi. Uhyre sorte klippeblokke, begroede med hvide og gule mosser, og på deres brudflader tindrende med hornblendens glimmerpragt, rakte sig ud over vejen, og tvang af og til den lille sti til de lunefuldeste omveje. Så kom et ilende kildeløb, så en kløft i fjeldet, og hver gang måtte der klavres med anstrengt opmærksomhed for ikke at styrte ned i dalen, hvor allerede Casamicciolas runde kirkekupler, snehvide huse og de med tørt løv dækkede loggiaer begyndte at formindskes og at tage sig ud, som ørnen må være vant til at se dem, når den på sin flugt svæver hen under skyerne. Jeg så op. Det lave, hvide hus lå lige over mit hoved, indfattet i en ramme af det lyseste, friskeste grønt, men jeg havde endnu et stykke til det. Pludseligt udvidede stien sig, den fik næsten rang med en vej, og med rangen forandrede også karakteren sig. Svaje, ranke kastanjer vuggede deres lyse blade i aftenvinden, der som en forfriskende brise skød sig ind fra det dybe, mørkeblå hav.

Kæmpemæssige bregner løftede deres glatte, fint udtungede løv i vejret, og brogede sommerfugle vidnede om, at heroppe, hvor solens stråler mildnedes af fjeldluften, og jorden vædedes af bjergkildens vand, her fandtes endnu de blomster, som dybere nede for længe siden var gulnede og henvisnede. Luften blev lettere, alt som jeg skred frem, vejen videde sig af og til ud til store græsdækkede plæner, hvor gamle kastanjer og mægtige, krumbøjede ege undertiden bragte mig i den illusion, at jeg vandrede hen over dyrehavens sletter. Med ét kom en stor, gul flade til syne; den så næsten ud som en kornmark, og jeg hørte en dump, taktfast lyd, som plejlens slag om efteråret. Til min store forbavselse stod jeg snart foran et par halvnøgne mænd, som med et par lange stænger tærskede rug, der lå afmejet på jorden.

"Bor den muntre familie her?" spurgte jeg noget tøvende.

"Højere oppe, den næste *campana*, signor. De kan aldrig tage fejl, når de følger gærdet til højre."

Det anviste gærde var en forvirret blanding af vedbend, kaprifolier, brombær, vilde roser og de stikkende, men vidunderligt skønne lakridsplanter, hvis fint tegnede, ovale blade noget minder om de tropiske slyngplanter, som ses i vore drivhuse. Hist hang et par mægtige aloer ud over vejen, her strittede en kæmpemæssig figenkaktus med sine røde frugter og tornede blade i vejret – der var noget forunderligt tropisk ved det hele. Aldrig har jeg set roserne så tunge af blomster, brombærrene så store og vedbenden så frodig, som dér. Et par minutters gang førte mig til en lille, forfalden trælåge, der stødte op til en murpille, hvori der var en niche med et tarveligt malet madonnabillede. En duftende frisk buket var stukket i en

gammel lerkrukke, og hensat under jomfruens billede. Lågen var åben, og i indgangen stod en hvid, brunplettet hønsehund og stirrede på mig med sine kloge øjne.

"Bor den muntre familie her?" spurgte jeg.

Hunden syntes at forstå mig; for den vendte pludseligt om og løb logrende foran mig ned ad en smal med vinløv dækket gang, som om den ville melde, at nu kom der fremmede.

Jeg gik gennem gangen, hvor de fulde, runde drueklaser i deres mørkeblå pragt hang så tæt og tungt, at jeg næsten berørte dem med hovedet, mens jeg gik. Gangen videde sig ud og endte med et par bredkronede, skyggefulde valnøddetræer. Til højre for disse lå et lille hus med sit flade tag og ufravigeligt løvklædte loggia, og på denne sad en ung pige og pillede lavendler.

"Bor den muntre familie her?" spurgte jeg for tredje gang.

"Ja, signor, det er os," svarede hun uden spor af forlegenhed. Derpå rejste hun sig og rystede de duftende planter ud på et hvidt klæde. "Nu skal jeg kalde på fader."

Hun forlod loggiaen og lidt efter så jeg hende forsvinde nede i vignen. Jeg havde nu ro til i al mag at studere omgivelserne, inden jeg rykkede frem til mit egentlige mål, den forønskede tarantelle. Der var en skønhedsfylde udbredt over den lille plet, som virkeligt forbavsede mig. Vinen var bundet op, dels til ranke alme, dels til gule rør, der var spændte i runde buer, så at de dannede løvdækkede gange, hvor man så hen, og overalt skinnede de tunge drueklaser gennem det lyse løv. Purpurrøde tomater hang ned fra det lave gitter, der omhegnede den lille haveplet omkring huset, bredbladede figen, fulde af blårøde, duggede frugter stod omkring det. Høje stokroser hævede

deres blomsterpyramider i havens hjørner, længere henne plaskede et kildevæld ud af en gammel muret grotte, der var som oversået med kallaer, venushår og bregner, og midt i denne blomsterpragt tonede vagtelens melodiske slag, blandet med de kvidrende triller, som en enkelt sangfugl endnu sendte den synkende sol. Jeg så mod huset – den plettede hønsehund stod trofast på tærsklen, og ved dens hoved viste sig et andet, sortlokket, mørkøjet, derpå kom et par små, solbrændte arme, et par buttede ben til syne, og en lille fire års pige, noget af det yndigste, jeg har set, fæstede sine store, stenkulsorte øjne spørgende på mig; hun havde åbenbart aldrig set en fremmed før.

"Hvad hedder du?" spurgte jeg.

"Giovannina," hviskede hun forskrækket, og dukkede sig ned bag den store hønsehund, der slikkede hende i ansigtet.

Aftenrøden faldt igennem vignen. Den spillede ind under dens fine, tungede vinløv, tegnede sig som gyldenblanke solpletter på blomsterne i de sirligt holdte småbede, brød sig i kildestrålens perler og forvandlede de store valnøddetræers stammer og grene til luende kobber. Der var en sådan kraft og rigdom i denne gyldne belysning, at den blændede mit øje, så at jeg ikke bemærkede de nede fra vignen kommende personer, førend de var temmelig nær ved mig. Forrest gik den unge pige fra loggiaen, derpå fulgte en høj, slank mand i korte lærreds benklæder og med ischiatanernes sædvanlige røde hue, så kom en fint bygget, ældre kone med et forunderligt stålgråt skær i det mørke hår, og endelig sluttedes toget af en femten års dreng, der bar en mængde doner og vagtelsnører i den ene hånd og en pose med fangne fugle i den anden.

Den unge pige gik ind i huset, fulgt af den ældre, som jeg antog for hendes søster. Drengen blev stående og så på mig med et nysgerrigt, halvt beundrende blik, mens manden gengældte min hilsen ved at skubbe lidt til den røde hue og spurgte: "Hvad vej er De kommet herop?"

"Ad klippestien," svarede jeg. "Jeg bor nede i dalen i *La piccola Sentinella*, og havde hørt tale om den muntre familie. Så søgte jeg herop i eftermiddag."

"Hører du, kone?" råbte han med en hjertelig latter ind ad døråbningen. "De taler om den muntre familie nede i *La piccola Sentinella*. I *locandaen*, hvor alle de fine folk kommer, taler man om den muntre familie her oppe på fjeldet. Han er signore og er dog kommet op for at besøge os. Det var da morsomt!" og han vedblev at le, så hjerteligt, så glad, og så tilfreds, at jeg for hans vedkommende aldrig kunne nære tvivl om, at han var hovedet for familien.

"Der kommer vel ikke mange herop?" sagde jeg.

"Nej," svarede han. "Jo, vent dog – for fire år siden var her en fransk maler. Han malede træet dér og faldet ned over kløften og dalen ved Casamicciola og vandet helt over til Kap Misene."

Han havde stillet sig hen ved det ene af de to store træer og viste med hånden i en stor bue ud over fjeldet. Jeg fulgte denne håndbevægelse, og i sandhed, det var et undersyn, der lå udbredt for mine blikke. Fjeldet dannede her en tragt eller kløft, hvor kastanjerne som mørkegrønne løvkupler i blødt fald tabte sig ned mod dalen. Så kom denne med sit lysere vinløv, med de blågrå oliven, med sine hvide småhuse og spredte vigner. Derpå svævede blikket over det blinkende hav, farvet som det dybeste ultramarin, og ude i horisonten glødede og funklede den

synkende sol lig en uhyre ildkugle, hvis halve side alt var opslugt af havet. Til venstre lå Ponzas klippehøje øer. Monte Circello og pynten ved Gaëta lignede to skinnende stjerner, og derpå sås Nisida, Kap Misene og Posilippo, indtil endelig Vesuvio, denne ældgamle golfens vogter, med røgsøjlens mørke fjer i hjelmen og den violette tågekappe om skuldrene, afsluttede udsigten til højre.

"Her bor De smukt," bemærkede jeg.

"Smukt?" sagde han og lo fornøjet. "Ja, det skulle jeg mene. Det siger min kone også. I begyndelsen syntes jeg ikke, her var så smukt; for bunden var så gold og arbejdet meget strengt. Men hver aften, når vi var færdige, satte vi os her under valnøddetræerne, og så viste hun mig én aften ét og en anden aften et andet, og nu kan jeg godt se, at her er smukt – smukt som i Paradiset, sagde også den franske maler."

Konen var kommet ud under disse ord; hun havde lagt hånden på mandens skulder og stirrede ligesom han ud imod den synkende sol. En solstribe gled hen over hendes ansigt, hendes læber bevægedes sagte; jeg var overbevist om, at hun bad. Hun var fin og lille, og havde de forunderligt små hænder og fødder, der er så mange af Ischias kvinder ejendommelige. Det brogede tørklæde, som i mangfoldige vindinger, og næsten på orientalsk manér var slynget omkring hovedet, kunne dog ikke skjule, at hendes mørke hår hist og her begyndte at blive gråt. Men øjnene var endnu livfulde og klare, smilet vel lidt vemodigt, men fint, og hendes bevægelser forunderligt lette og raske, men fulde af ynde. Dog var der over hele hendes holdning noget, jeg vil ikke sige kuet, men noget, der gjorde

indtryk af, at det arbejde, livet havde pålagt hende, havde været for anstrengende for hendes legemlige kræfter.

"Philippo," sagde hun til drengen, "tag en stol til den fremmede signore. – Er De ikke træt af den besværlige opstigning? Vil De ikke have et glas vin?"

Jeg antog, at man gennem vinen kunne komme til tarantellen og takkede, idet jeg bemærkede, at også deres vin var blevet rost i dalen.

"Rost?" udbrød manden. "Ja, det tror jeg nok; ingen steder på denne ø finder de bedre vin end i Felicettos *cantina*. Da munkene endnu boede her oppe i klosteret på Epomeo, ville de aldrig have andet end Felicettos vin, og det er lærde folk, som véd, hvad de drikker."

Han lo atter hjerteligt og rullede et uhyre fad til side, som lå for enden af havegangen hen imod en dør. "Vil De se min *cantina*?" råbte han inde fra mørket.

Jeg skred forbi det friske, sprudlende kildevæld hen imod grotten, der på italiensk manér var hulet ind i den bløde, vulkanske tuf, men trådte uvilkårligt tilbage, så iskoldt et luftpust slog der mig i møde.

"Ja, det er den bedste *cantina* på øen," sagde han, idet han greb den lange hævert. "Så kold en luft har De nok ikke mærket før? Jeg tør aldrig lade Giovannina følge med mig herind. Hun vil straks med, når hun ser fadene, for hun er en stor nar efter vin, men hun forkøler sig altid herinde."

"Her er så koldt som hjemme hos os, når sneen falder," sagde jeg, idet jeg med en vis beundring målte de uhyre fade, hvis række tabte sig i mørket. "Vi har også sådanne grotter i mit

hjem, men der bygger vi dem af jord, og i dem gemmer vi isen, som vinterens kulde lægger hen over vore have og søer."

Han lod hæverten synke og spurgte forbavset: "Fra hvilket land i verden er De, siden der er så koldt?"

"Fra et lille land, højt oppe mod nord, som kaldes Danmark."

"Så har De altså ingen vin."

"Nej, hverken vin eller druer, hverken oranger, citroner, mandler eller paradisæbler."

"Men hvad dyrker De da? Hvad lever De af?"

Jeg følte min danske natur svulme i mig, og sagde med hjemveens alvorlige følelse: "Af rug, det samme, som jeg så blive tærsket dernede. Af det laver vi brød."

"Herre Gud, stakkel!" sagde han. "Det giver vi til æslerne, når de har føl. – Hører du, kone," råbte han, idet han trådte ud med en kande, fuld af guldgul, perlende vin, "hører du? Signoren har levet af rug; de har intet andet end rug der, hvor han kommer fra. Han er fra Danimarca!"

"Stakkel!" sagde hun med den dybeste alvor og holdt glasset frem, hvori manden lod de perlende stråler strømme over. "Han ser dog stærk ud alligevel."

Jeg greb det fulde glas og satte det for mine læber. Det var en herlig vin, let skummende som Norditaliens asti, og dog forenende dennes smag med hele falernerens fyrighed og kraft. Mens jeg drak, så jeg, at manden sendte konen et betydningsfuldt øjekast, og at de vekslede et par ord sammen.

"Vi skal spise til aften," begyndte hun med en vis forlegenhed, "men jeg ved ikke, om De kan spise så simpel en kost. Vi har kun polenta af majs og de vagtler, som Philippo har fanget – ja, og så har vi frugter," lagde hun til.

Der var i hendes beskedne indbydelse noget overordentlig venligt; men jeg kunne ikke frigøre mig for det indtryk, at jeg navnlig fik den, fordi hun vidste, at jeg hjemme levede ligesom æslerne her – det var åbenbart det, der havde givet hende mod. Jeg ville forbavse hende endnu mere, og sagde derfor: "I mit hjem har vi sommerfugle bestandigt. Om sommeren er de spraglede og flagrer fra blomst til blomst ligesom her; men når vinteren kommer, taber de deres pragt, de bliver glimrende hvide og svinder bort som dug imellem vore fingre, når vi blot berører dem. Om sommeren har vi havet, blåt og lysende som her, men om vinteren, når nordenvinden farer hen over det, bliver det hårdt og gennemsigtigt som glas. Da stivner alt vand, som rinder, både det i bækkene og kilderne, ja selv regnen hænger som krystalklare glastårer i træernes grene. Da tager vi sko af træ, hvorunder der er lagt et knivsblad, på vore fødder, og da kan vi skære hen ad den glasblanke flade så hurtigt, at næppe fuglen kan følge os."

Manden stirrede forbavset på mig, som fortalte jeg sagn fra en anden verden; også datteren, der var kommet ud og stod i den åbne loggia, lænet til dørkarmen, fæstede spørgende sine smukke øjne på mig med et usikkert udtryk. Men konen så op og sagde: "Signoren har ret. I Danimarca falder den hvide sne som sommerfugle, og isen ligger som et spejl langt over vandene. Ryttere og mænd er gået over derpå."

"Hun har ret," sagde Felicetto, da han lidt efter gik ned i vignen med mig, mens hans kone og datter tillavede aftensmåltidet. "Hun ved meget – meget mere end jeg. Hun har været hos en dansk familie i Napoli; der har hun lært meget. Hun har ikke glemt de danske; de er gode folk."

Vi var kommet hen til et afhang af vignen, hvor solen om formiddagen måtte brænde på med hele sin kraft; for luften var endnu fugtig og varm som i et drivhus, og fra de omgivende tufklipper strålede varme ud som fra en ovn. Det lille kildevæld, der kom oppefra, skød sig ned her som en klar bæk, og med stor omhu var dets vande ledede gennem en mængde små render, så at jorden næsten så ud som felterne i et skaktavl. I hver af disse felter, der dannede et bed for sig, vældede det frem med uhyre store mørkegrønne blade, hvis årer glimtede som guld, og under denne tropiske bladpragt skinnede store, gule frugter frem, hvis natur jeg imidlertid på grund af det rige løvværk ikke kunne kende.

"Hvad er det for nogle?" spurgte jeg.

"Monacelloer," svarede han.

"Monacelloer?" gentog jeg forbavset. "Det var da et mærkeligt navn. Monacelloer er jo de flygtige ånder, som skjuler sig i klippernes kløfter, som kun kommer frem, når fuldmånen skinner, og efter som deres gækkende, gøglende sind står til, snart leder den vejfarende vild, snart viser ham metalårens gang i det hårde fjeld eller skjulte skatte, der er nedlagt der af slægter, som nu ikke mer er til."

"Så De kender også til monacelloerne?" sagde han med et opmærksomt blik på mig. "Løft på denne, signor, så vil De se, at det ingen ånd er."

Han havde hævet en af de lange ranker op og lagde nu en stor, tung, guldglinsende frugt i mine hænder. Den havde en forunderlig fin aroma ved sig, næsten som en blanding af roser og jordbær, men måtte med hensyn til sin øvrige beskaffenhed vel nærmest anses som en mellemting af græskar og melon.

Dens overhud var på kryds og på tværs gennemtrukken af en mængde fint udciselerede årer, og det var aftensolens brydning i disse, som gav den et mærkeligt,' metalagtigt skær, næsten som guld. Også formen var forunderlig, og skønt græskarrets frugt kan antage de mærkeligste skikkelser, havde jeg dog ikke set denne før. Frugten havde foroven en indsnøring, så at der dannedes ligesom et rundt hoved på en smallere hals; derpå bugede den sig ud som en krop og endte i to fremspringende knuder. Med lidt fantasi kunne man godt forestille sig, at det var en lille, trivelig mand med korte ben, der lå og hvilede sig under de skyggende blade.

"Den glimrer jo som guld," sagde jeg. "Og hvor den er tung. De frugter har jeg ikke set før her på øen. Vi har ikke fået dem dernede i *La piccola Sentinella*, og der har de dog gode frugter."

"Nej, det tror jeg nok," sagde han smilende. "Når man kun køber ferskener og japanske mispler til de fremmede, så er de fornøjede. De kender hverken til vin eller frugter, således som neapolitanerne. Det dårligste er altid godt nok til ingleserne, siger også hotelværterne. Desuden betaler man heller ikke en *carlino* for et pund frugt, når man kan få andre sorter for et par grani. – nej, disse går alle lige til Napoli; der er en frugthandler i Mercaio, der sælger dem alene."

Han lagde atter den gyldne frugt ned med megen omhu; men pludselig var det, som om han fik en idé, og han bøjede sig atter ned over bedet. "Vi skal have en i aften," sagde han og tog sin brede vignekniv ud af bæltet. "Vi spiser dem ellers aldrig selv, men i aften skal der være gilde."

"Den er meget for stor," råbte jeg og drog hans arm til side.

"Tror De?" sagde han med et listigt blik. "Vent, til De får den i munden."

Med den gyldne frugt på hovedet gik han op imod huset. Jeg fulgte langsomt efter, glædende mig til dog engang at se et ægte italiensk bondeliv, og over de ufordærvede naturer, i hvis midte jeg så gæstfrit var blevet optaget.

Henne under de to store valnøddetræer var et festligt bord dækket. Når jeg benytter mig af dette, i noveller så sædvanlige udtryk, må det imidlertid forstås i indskrænket forstand. Her var ingen "skinnende dug", ingen "venligt snurrende temaskine", ingen "klartbrændende lampe med lyserødt silkenet", nej – vindrue- og figenblade var vor dug, og på den lå efterårets mangefarvede frugter. Bordet var et af de store, flade kar, som de bruger i vinhøsten; det var nu stillet med bunden i vejret, og fra dets midte dampede et stort fad med den gule majspolenta med rødmende tomater. Lampen – ja den fandtes slet ikke, det skulle da være månen, der stor og blank, men endnu med en let skykrone på sin isse, spillede ned i enkelte, legende stråler gennem de mørkegrønne valnøddeblade.

Hele familien var samlet om det lille bord, hvor den havde taget plads på lave, trebenede træskamler. Til mig var der stillet en stråstol, husets eneste; men da den bragte mig i en, vel majestætisk, men dog højst ubekvem højde over det landlige bord, overlod jeg den til en stor, rødstribet kat, som derfra med begærlige øjne vogtede på de stegte vagtler, der var stillet ved siden af polentaen. Selv rullede jeg, trods mange indsigelser, en tom *barile* hen til bordet og satte mig mellem moderen og den unge pige. Den lille Giovannina og den unge fuglefænger blev mine genboer; en tom skammel ventede på Felicetto, der var

gået ind i huset, rimeligvis for at rense den gyldne frugt. Da han kom tilbage med denne, udbredt på et stort skræppeblad, kunne jeg tydeligt se, at dette var en begivenhed for familien. Philippo tørrede sig om munden, Giovannina udstødte et fryderåb, som fik den spættede hønsehund til at give et kort bjæf, og den voksne datter smilede med sådan et smukt, lille smil. I det samme klang kirkeklokkerne fra dalen til Ave Maria. Manden tog sin røde hue af, børnene bøjede deres hoveder; men konen skar stille den gyldne frugt for – hun havde holdt sin andagt, da himlens store timeviser dukkede under havet.

I den store stilhed, der påfulgte, kunne jeg ikke forhindre, at mine tanker fløj tilbage til mit barske hjem. Jeg kom uvilkårligt til at tænke på en dansk husmandsfamilie, når den i den snævre, indelukkede stue holder sin nadver af byggrød og tykmælk med en skive grovbrød til, mens regnen driver fra stråtaget, og nordvestvinden rusker i tagmønningen, og i følelsen af forskellen udbrød jeg uvilkårligt: "Man kalder Dem den muntre familie nede i dalen; man burde kalde Dem den lykkelige. Aldrig har jeg set så megen lykke, udbredt på en så lille plet, som her."

Konen sendte mig på skrå et bifaldende blik, og datteren smilede endnu mere stille end før, men manden udbrød leende: "Lykke? – kalder De det lykke? Se Dem omkring og sig mig, om De har set nogen mand ulykkeligere end jeg? Tre børn, som ikke gør andet end at spise. En kone, som sætter alting over styr, og en vigne, som jeg alene må dyrke. Kalder De det lykke? Ja, måske kunne det gå alt sammen, men det ulykkeligste for en mand er, at være gift med sådan en kone. Se, hvor hæslig hun er, og hvor gammel; de grå hår er allerede langt flere end de sorte."

Hun svarede aldeles intet til dette angreb på et punkt, hvor sydens kvinder ellers er så følsomme, men snappede med en hurtig bevægelse den vagtel, der lå på hans tallerken, og gav den til Giovannina, der øjeblikkelig gav sig i færd med den.

"Se, således bliver jeg behandlet," sagde Felicetto til mig med et strålende blik. "Tyranniseret af min kone, udpint af municipiet, der tager en tiendedel af min indtægt i skat, plaget af kommunen, pint af præster og toldforvaltere, og det kalder De en lykkelig mand? Havde jeg vidst det, så havde jeg ikke bortført hende."

"Har De bortført Deres kone?" spurgte jeg.

"Ja, jeg bortførte hende fra Napoli," svarede han, uden spor af, at der var noget usædvanligt i denne romantiske opførsel. "Hun var ..." Han fik ikke lov til at fuldende; hun havde rejst sig op, og idet hun lagde sin højre hånd på hans mund, hængte hun med den venstre den brune trøje om hans skuldre, for aftenduggen begyndte at falde.

"Ja, det er nu også så længe siden, at det ikke er værd at tale derom," sagde han. "Når jeg ser på Annina der, må jeg jo huske på, at jeg begynder at blive en gammel mand."

"Er det Deres datter?" udbrød jeg. "Annina? Det navn har vi også hjemme hos os."

"Synes De om det?" spurgte konen livligt. "Hun fik det efter den danske frue, hos hvem jeg tjente; det var sådan en god signora."

Den unge pige var blevet rød over således at blive gjort til genstand for opmærksomheden. Hun var fin som moderen, men langt fyldigere, og fra hendes åbne, barnlige ansigt

strålede en rig, uskyldig glæde over tilværelsen; men så livlig som moderen var hun ikke.

"De er forlovet?" sagde jeg.

"Ja," svarede hun, rødmende endnu dybere og skjulende den hånd, der havde røbet hende, under bordet.

"Med hvem?"

"Med en sømand," svarede hun sagte.

"Tag Dem i agt," sagde jeg, måske med en ubevidst jalousi, "sømændene er falske. Vi har en dansk vise, hvori der står, at de har en kæreste i hver havn, og har de først fundet hende, kommer de ikke igen."

"Men han kommer, det ved jeg vist," sagde hun med rolig inderlighed, "og når han kommer, bliver jeg brud."

Jeg angrede, hvad jeg havde sagt; men Philippo, der som så mange brødre forstod at såre sin søster på det føleligste sted, bemærkede tørt: "Det var godt, at han kom igen fra Lissa."

Annina blev ganske bleg ved disse ord, hendes rolige øjne funklede, og med skælvende stemme sagde hun: "Gennaro havde ingen skyld i ulykken ved Lissa. Han førte ikke skibet, og da det sank, gjorde han vel i at springe over bord og lade sig redde som de andre."

"Ja, jeg var nu blevet," sagde Philippo. "Ingen østerriger skulle få lov til at trække mig op for at sætte mig i fængsel."

Der lynede en trodsig bestemthed ud af drengens øjne, som gjorde ham smuk. Søsteren rejste sig og gik ind i huset. For første gang i Italien mærkede jeg, at Lissa var en nationalsorg også hos folket, en brod, som Eckernførde for os danske.

Moderen gik ind i huset efter datteren. Faderen tav et øjeblik og sagde så: "Lig først i vandet, min ven, med mågerne over dig

og fiskene under dig, så kan du tale med."

Der opstod en lille pause, som Felicetto benyttede til at fylde vore glas. Lidt efter kom moder og datter atter ud, men Anninas øjne var endnu fulde af tårer.

"Prøv nu den, signore," sagde Felicetto og rakte mig på spidsen af sin kniv et stykke af den gyldne frugt, der hidtil havde ligget urørt på bordet. "Hvad siger De om den?"

"Det er jo ananas," sagde jeg ganske forbavset. "I det mindste smager den således."

"Ja, det siger de også i Neapel," sagde han leende, "og dog er det kun en simpel melon fra Felicettos vigne; ingen anden har den så god."

"Men hvorfor har den fået det besynderlige navn "monacello"?" spurgte jeg. "Det betyder jo en lille munk, en af de ånder, som driver deres uvæsen i kløfterne ved Sorrento."

Felicettos smilende ansigt antog et alvorligt udtryk: "Jeg kunne nok fortælle Dem noget derom," sagde han sagte. Men i det samme rørte hans kone ved hans hånd, og han blev atter tavs.

De store skiver af den duftende frugt, der vandrede bordet rundt og forsvandt med en forunderlig lethed, den herlige vin, som ledsagede dem, det stille måneskin, der stærkere og stærkere spillede ned gennem løvet, og i hvis glans urter, blomster og buske syntes at vinde fordoblet vellugt – alt dette førte en festlig stemning med sig, i hvilken den lille dissonans opløste sig og forsvandt. I det mindste var det tilfældet med mig; vinen, duften og måneglansen tryllede syner frem. Jeg forstod nu, hvorledes den herlige helt Odysseus havde haft det, da han besøgte Circes fortryllede haver og i hendes nærhed

glemte sin trofaste Penelope og det stormomsusede Ithaka. Endnu et par glas, og jeg havde den broderligste, mest velvillige stemning over for hele menneskeheden, jeg betragtede alle som brødre og søstre, og dem ville man jo ikke genere sig for at spørge, om de kunne danse tarantelle.

"Hører du, kone?" sagde Felicetto og hævede sit glas. "Han tror måske ikke, at vi kan danse tarantella? Han mener måske, at vi er blevet for gamle? Philippo, løb ind efter guitaren, og du, Annina, tag tamburinen, der står under sengen, så skal vi dog prøve det en gang!"

Det var, som om ordet "tarantella" havde slået en elektrisk funke i dem alle. Philippo og Annina løb efter instrumenterne, Felicetto og hans flinke kone ryddede pladsen i en håndevending, ja selv Giovannina stolprede af sted, bjergende et vinglas, af hvis indhold hun lumskeligt bemægtigede sig halvdelen, inden moderen fik tid til at tage det fra hende.

Man fortæller i en af middelalderens legender, at tarantellen første gang blev spillet af en munk, der for en dejlig kvindes skyld havde givet sig i Djævelens hænder, og at han ved hjælp af den forførte hele det hellige kloster. Jeg ved ikke, om denne historie er sand, men så meget ved vi om disse forunderlige melodier, at de i middelalderens tid med dæmonisk magt greb hele Syditaliens befolkning. Børn dansede i vuggen, oldinge på gravens rand, syge måtte bindes til deres leje, kvinder forlod deres mænd, og børn deres forældre, for at kunne strejfe rundt med de omvankende bander, der fra by til by spillede tarantellen. Ja, selv klostrenes hellige mure ydede ingen fred. Munke og nonner hvirvledes af sted. Stive prælater og ærværdige priorer brugte deres ben så grundigt, at den hellige

fader i Rom måtte anvende band og interdikt mod de forførende dæmoner. Men de lever endnu, Satans yngel er det ikke så let at blive af med, og når disse toner klingrende og jublende sitrer gennem den stille, måneklare nat, da er det, som kom der ild i blodet. Da svulmer og bruser det; man kan ikke sidde stille, selv den stive, alvorlige englænder får en sådan rystelse, at han vrikker på stolen og bevæger de tynde, gråternede ben som var han en uhyre edderkop.

Og nu denne mærkværdige færdighed i at behandle instrumenterne! Hver er født virtuos, tamburinen synes at have været deres rangle fra vuggen. Anninas fingre, der var så bløde og små, gled hen over tamburinens flade som blomsterfluerne, der om sommerdagen leger i solskinnet, og hvis vingeslag det ikke er muligt at følge. Philippos hænder legede hen over strengene som de glimrende båndfisk, der smutter fra sten til sten. Aldrig greb han en tone fejl, aldrig så han ned imod instrumentet; hans øje fulgte et par af de store flagermus, der, opskræmmede ved larmen, i uregelmæssige svingninger boltrede sig over vore hoveder.

Felicetto og hans kone stillede sig på den lille plads under valnøddetræerne. Han hævede begge arme i vejret, hun greb med hver af sine hænder en flig af sin kjole – et stærkt slag af tamburinen, begge bøjede sig hilsende imod hinanden, gjorde en svingning helt rundt, hævede sig med opløftede arme på tåspidsen – og tarantellen begyndte.

Beskrive den? – Umuligt! – Hvem kan opfatte og gengive sommerfuglens gang i den sommervarme luft, når de, to og to, opfyldt af livets og kærlighedens længsler, flagrer hen over blomsterne? Hvem tegner vel svalernes kredsende flugt, når de

ved aftentide højt kvidrende omflagrer reden, som gemmer deres små? Hvem fastholder bølgernes gang, når de i den stille sommernat skyller ind mellem Ischias klipper og med sagte lyd i vuggende skvulp tegner deres atter hurtigt sammenflydende ringe og cirkler? Hvem kan beskrive det særegne i læbernes smil, i øjets blink, i musklernes spil, så fint, at knap blikket kan opfange det. Tarantellen kan danses, den kan ses; men beskrives eller males – nej, det er umuligt!

Tarantellen er improvisation – det er en af Terpsikores noveller, fortalt af to, der elsker hinanden. Den kan også gengives af to, der ikke elsker; den bliver da komisk burlesk – elskovsdramaet går over til farce. Således som Felicetto og hans kone dansede den, var der ingen tvivl om kategorien. Som bien, der sværmer om lindens fine blomst, som kun lokker ved sin berusende sødme, således hang hans blik trofast og spørgende ved hendes, der ømt og kærligt smilede igen. I hver svingning, i hver bøjning glimtede eros frem; men jo stærkere guden slog med sine vinger – og i tamburinens klang kunne man høre hans flugt – desto mere veg hun tilbage, desto mere søgte hendes sænkede blik jorden. Hun bøjede hovedet, og idet hun let som en Psyke svævede på den fine fod, forekom hun mig i holdning, i draperiets foldekast, i hovedets yndige bøjning så lig Thorvaldsens danserinde, at jeg studsede derved. Pludseligt gjorde Felicetto en stor svingning uden om hende, hævede kastagnetterne og sang:

Min elskede, sig mig, hvor er du?
Jeg spændte mit sejl
På den gyngende båd,
Jeg fo'r over havet, som mågen ved kvæld,
Som stormsvalen førend et uvejr;
Men havet var tomt – jeg så dig ej der!

Hun svarede:

Spænd ikke dit sejl
På den gyngende båd,
Din elskte er ikke på havet.

Han gjorde atter et par slag med kastagnetterne og vedblev:

Min elskede, sig mig, hvor er du?
I blånende grotter,
Hvor havbølgen går,
Har jeg søgt, til skyggerne faldt;
Men stenen var våd, som min kind af gråd,
O elskte, jeg fandt dig ej der.

Hun svarede:

Spejd ikke mit fjed,
Hvor bølgerne gå,
Din elskte er ikke ved havet.

Han fortsatte:

Min elskede, sig mig, hvor er du?
Jeg vandred' til fjelds
Som den klatrende ged,
Jeg hang som svalen ved bjergtindens væg,
Som stenurten hænger ved klippen;
Men fjeldet var tomt – jeg så dig ej der.

Hun svarede igen:

Stig ikke til fjelds
Som den klatrende ged,
Din elskte er ikke på fjeldet.

Han svang atter kastagnetterne og sang:

Min elskede, sig mig, hvor er du?
I den dæmrende skov
Har jeg vandret mig træt,
Jeg søgte som bien bag blomst og bag blad,
Som myren, der kender hvert strå.
Men skoven var tom – jeg så dig ej der.

Hun svarede som før:

Spejd ej hendes gang
I den dæmrende skov –
Din elskte er ikke i skoven.

Hans bevægelser havde under hele denne vekselsang, hvis rimfald og rytmiske vendinger jeg kun svagt har formået at gengive, haft et søgende, ledende præg. Nu blev både melodien og bevægelserne livligere, rytmen skiftede, han omflagrede hende i snævrere og stedse snævrere kredse, mens han sang:

Så har du forladt,
O elskte, vor ø,
Som svalen, der flygter ved høst.
Hvo følger dens gang
I de skiftende skyer,
O elskte, hvo følger vel din?

Hun svarede sagte og med et undseligt blik:

Følg svalernes gang
Til den larmende by,
Der bygger din elskte som svalen.

Hans bevægelse blev truende, og han sang med hævet stemme:

Jeg vil hvæsse min kniv,
Jeg vil spænde mit sejl,
Til flugt på det mørkladne hav.
Jeg henter dig ud
Fra den larmende by,
O elskte, i larmen er død.

Hun svarede dæmpet:

I larmen er død,
I fængslet er sorg,
Og gift er i menneskets sind –
Hun længes, hun frygter, din elskte!

Han hævede sig over hende, slog begge kastagnetterne højt over hendes hoved og sang:

Lad frygten få død
Og længselen gift,
Men glæde det ventende sind.
Jeg henter dig hjem
Ved stjernernes blink,
O elskte, ved midnattens komme.

Hun sendte ham et blik, fuldt af den mest glødende kærlighed og sang:

Jeg slumrer ej mer,
Jeg drømmer ej mer,
Jeg drømmer ej mer,
Mit øre er blevet min sjæl –
Jeg lytter, jeg venter, o elskte!

Han svarede:

Nu er midnattens stund,
Nu er stjernerne tændt,
Og stævnen er vendt mod vor ø.
Se, der stiger den frem
Den takkede kyst,
Af morgenens tåger, o elskte!

Hun smuttede under hans arm, og idet hun bøjede sig imod ham, sang hun:

Som morgenens sol,
Så stiger mit håb
– Se vignen på fjeldspidsens tind –
Jeg bæver af lykke, o elskte!

Et kraftigt greb gennem alle guitarens strenge, et slag på tamburinen, som vibrerende overdøvede dens tidligere hvirvlen – og dansen var endt.

Inden jeg fik tid til at sige noget, havde Felicetto snappet guitaren, hans hustru greb med et strålende blik tamburinen, og Philippo og Annina stillede sig op.

Dansen begyndte ganske på samme måde som før – et hilsende buk, en svingning, og musikken tog fart. Men hvor forskellig var ikke denne tarantelle fra den første! Annina syntes ikke at have glemt ytringen om Gennaro. Roligt, afmålt, koldt bevægede hun sig i korte, skiftende hop på de nydelige fødder, men bestandigt på samme plet. Philippo svang sig i store kredse med en uforskammet, åndsfraværende mine uden om hende. Pludseligt gjorde hun en lynsnar bevægelse hen imod ham, trak sig alter tilbage og dansede som før. Hans kredse blev mindre, hans blikke mere søgende, og med en fortræffelig gestus og ypperligt minespil lod han det på én gang gå op for tilskuerne, at hun egentlig var ganske køn og nok værd at gøre kur til. Han nærmer sig, men med kulde viger hun tilbage; han gør en bevægelse som for at gribe hende, men hun vender ham ryggen og danser, som det syntes, fordybet i tanker over sig selv. Da antog Philippos træk udtrykket af en dyb komisk fortvivlelse. Han hvirvler sig om hende, men med usikre skridt og vaklende holdning, som formåede han knap at holde sig opret af den sorg, hendes kulde forvolder ham. Derpå kryber han, halvt sunket i knæ, omkring hende med de mest ydmyge fagter; men da hendes isnende kulde bliver ved, og da ikke de mest ydmyge lader og tegn kan aflokke hende et smil, gribes han med ét af alle skinsygens kvaler – da ser han en

anden ung pige; hun er ham gunstig, hun smiler til ham, og med et sæt forlader han tryllekredsen, mens Annina studsende og med en overrasket mine stirrer efter ham.

Dette var omtrent indholdet af dansen, i det mindste opfattede jeg den således; men som sagt, det må ses, det kan ikke beskrives, man får kun et balletprogram ud af det. Vist over et halvt hundrede gange senere har jeg set tarantellen blive danset på Ischia, i Sorrento, på Capri, men aldrig har jeg set så glade, livlige ansigter, aldrig har jeg hørt så hjertelig en latter som her. Ja, da jeg fjorten dage senere tog en landsmand derop for endnu en gang at dvæle mellem disse glade, ufordærvede mennesker og genleve det svundne i erindringen, da forekom alt mig mat imod det, jeg denne aften havde set. Inspirationen var borte; man generede sig, fordi han generede sig og – bar briller.

Det var imidlertid blevet temmelig sent, fuldmånens skive begyndte at hælde nedad mod havet, de sidste vagtelslag var for længst bortdøde i skoven, og kun græshoppernes skarpe triller lød som et piccolofløjtekor i den stille, sommervarme nat. Det var tid til at bryde op, tid til på ny at søge de ujævne klippestier og de dunkle skovveje, inden månen sank så meget, at det blev umuligt. Jeg bød Felicetto en cigar til afsked, og idet jeg rakte ham etuiet, bad jeg ham beholde det som en erindring fra Danmark. Han så på det med store øjne, skød det lempeligt fra sig med hånden og sagde leende: "Nej, det kan jeg aldrig modtage; det er alt for stor en gave for mig, og De kommer til at savne det."

"Jeg køber mig et andet i Napoli," sagde jeg. Han tøvede endnu et øjeblik og sendte konen et øjekast, hvori jeg læste: "Tør

jeg?" Mit blik traf hendes, hun så glad og taknemmelig på mig og nikkede til manden. Han tog det, åbnede det, så på det med samme ufordulgte glæde som et barn, der får et stykke legetøj, derpå stak han det ned i bunden på sin røde, uldne hue og udbrød: "Hvilken signore! Sådan et cigaretui fra Danimarca har jeg altid ønsket mig. Jeg har set Dem ligge i vinduerne i de store butikker i Napoli – for jeg har to gange været i Napoli, men jeg har aldrig haft råd til at købe et. Hvor De vil misunde mig det på piazzaen, når jeg kommer derned på søndag!"

Endnu et glas vin måtte jeg tømme, inden jeg skiltes fra disse mennesker, der er som en afspejling af den smilende, glade natur, i hvilken de fødes. Felicetto slog sin brune trøje om skuldrene, fløjtede ad den brunspættede hønsehund, og mens konen med den lille Giovanna på armen fulgte med os til lågen, sendte jeg endnu en afskedshilsen til den stille Annina og den muntre Philippo, til det fredelige, hvide hus og til madonnabilledet med de duftende blomster.

Månelyset har hernede i syden en forunderlig skuffende og blændende virkning. Det er så roligt, så koldt og så klart, at man tror at kunne se alting, lige til de mindste enkeltheder, men snart opdager man, at distancerne forrykkes, at omridsene kun har en indbildt fasthed, at den sti, som løber hist henne, kun er en månestribe mellem stammerne, og at den lille sø, der blinker dernede i kløften, kun er det golde fjeld, hvis glimmerblade lyser i månestrålerne. Vi var derfor kun kommet et kort stykke ind i skoven, da Felicetto greb mig i armen og sagde: "Til venstre, signore! Vejen til højre er ikke god at gå, den fører gennem Den døde Dal."

"Det navn har jeg aldrig hørt før."

"Nej, der kommer heller aldrig fremmede derhen. Vejen er slet, og æseldriverne rider den kun nødigt, især om aftenen. Der er mange steder her på øen, som de rejsende aldrig får at se; de rider, hvorhen æseldriverne fører dem, og de kommer nu aldrig her."

Det romantiske navn "Den døde Dal" havde først vakt min opmærksomhed; Felicettos ord forvandlede den til nysgerrighed. "Lad os gå derhen," sagde jeg.

"Klatrer De godt, signore?"

"Så temmelig."

"Og De er ikke bange?"

"Nej, ikke det mindste. Jeg har besteget Epomeo ad den bratte side. Jeg er ikke svimmel."

"Ja, det var just ikke det, jeg mente," sagde Felicetto med et langt blik ned i dalen.

"Ikke det, hvad da?"

"Å, man fortæller så meget her på øen. Men velan, lad os gå; vi er jo to."

Felicetto drejede af og slog ind på klippestien til højre; jeg fulgte efter ham, men nu talte han ikke et ord. Vi gik et stykke; pludselig standsede han ved to mægtige, sortegrå klippeblokke, der var rullet ned fra højderne ovenfra, og gennem hvilke stien snoede sig som gennem en naturlig, gigantisk port.

"Nu forsigtig, signore!" sagde han og dukkede ind i mørket. Jeg fulgte ham, og ved at famle mig frem med hænderne mærkede jeg, at stenens to halvdele svarede til hinanden. Det var ikke to blokke, som var rullede ned, men en fast klippe, der ved de underjordiske giganters magt var sprængt fra hinanden. Foran mig lyste en smal månestribe som en stjerne i mørket.

Med ét fordunkledes den, og jeg fik en fornemmelse af, at stenen kunne lukke sig, og jeg selv blive til en slags forstenet krybdyr.

"Deres hånd, signore!" hørte jeg Felicettos stemme sige lige ved mig. "Se så, nu går det opad – duk hovedet!"

Atter skinnede stjernen, som Felicettos hoved havde formørket. Et par trin, vi krøb ud af en snæver åbning, og stod nu på randen af en bred styrtning, hvis dybde det var umuligt at beregne.

"Dette er Den døde Dal," sagde Felicetto og pegede nedad med hånden.

Havde han sagt: "Dette er Dødens bolig," ville det slet ikke have forundret mig. Foran mig sænkede jorden sig som en mørk, uhyre kedel, i hvis bund selv det blanke månelys svandt hen og blev til mørke. Ikke et træ, ikke en busk, ikke en blomst var til at øjne; det var, som om liv og død her adskilles ved en skarp grænselinje, og ved denne grænse stod vi. Ved vore fødder gyvel, myrter, bregner og store kongelys i vild overflødighed; under dem sorte, uhyre klippeblokke, fulde af revner, huller og blærer, kastet mellem hinanden, stablet over hinanden, hængende ud og ludende ned, revnede, splittede, takkede, kantede, som om et af månens kratere pludseligt havde gydt sit indhold ud over Jorden, og denne endnu ikke havde haft tid til at ordne det.

"Man fortæller så meget her på øen," tænkte jeg, idet jeg, ledet af Felicettos skygge, begyndte nedstigningen. Og i sandhed, gaves der mørke dæmoner, som driver deres spil med levende, så måtte de vælge denne plet til deres opholdssted.

"Pyst – pyst – pyst!" klang det lige ved siden af mig.

"Pyst – pyst!" lød det henne fra en uhyre lavablok, og lige over mit hoved.

"Hvad er det?" råbte jeg til Felicetto og blev stående. "Her er jo nogen, der kalder på os."

"Det er ikke andet end lavakyllingen," sagde Felicetto. "De sidder overalt i sprækkerne. Bryd Dem ikke om dem."

Lige i det samme blev et stort bornholmsk stueur trukket op inde i klippen – jeg veg ud af stien.

"Det er gekkoen, der kalder på sine unger," sagde Felicetto leende; "videre frem!"

Ved en blidelig forening af gliden, rullen, køren og rutschen, under hvilken jeg aldeles opgav alt, hvad der kunne kaldes ligevægt, nåede jeg dalens bund i en tilstand, som om jeg havde været i et russisk dampbad.

"Hvil Dem her på denne sten, signore," sagde Felicetto. "Vi har endnu et stykke tilbage gennem tufkløften; men så er vi også lige ved Casamicciola."

"Kan man drikke det vand?" spurgte jeg og pegede på et lille vandløb, der rislede af sted tæt ved, hvor vi sad.

Felicetto smilede atter og tog en svær stage, der lå henslængt under en af lavablokkene. Han trak sin kniv frem, spidsede stagen til og jog den derpå med al sin kraft dybt ned i jorden. Da han drog den tilbage, stod der en lille vandstråle op af hullet, og en hvid damp svævede som en kappe omkring den. Jeg bøjede mig ned imod den – vandet var kogende.

En underlig følelse greb mig. Vi er så vant til at betragte den moderlige Jord som vor faste bolig, til hvilken vi trygt kan betro os. Vi har vel hørt fortælle, at denne Jord gærer og syder i sit indre, at uhyre ildmasser gløder i dens dyb; men disse

fortællinger glider øret forbi som gamle sagn og fantastiske drømme. Nu derimod var alt så overbevisende klart. Humboldts ord: "Jordskorpen svarer til skallen på et æg, ildmassen til æggets flydende indhold" blev så levende i mig, at jeg allerede så denne skal briste, og den glødende lava vælte sig op gennem dens revner. Hvem kunne beregne tykkelsen af den skorpe, hvorpå vi just sad?

"Det er skade, at vi ikke har et æg, så kunne vi koge det her," sagde Felicetto og vedblev at røre i hullet med staven, så at de hvide dampe stod højt i vejret.

Jeg brast i latter over den højst forskellige måde, hvorpå vore tanker havde beskæftiget sig med samme genstand. Tilliden var i samme øjeblik vendt tilbage, så stor kraft har det komiske til at besejre det frygtelige.

"Sig mig, Felicetto," sagde jeg, "hvorledes gik det egentlig til, at De bortførte Deres kone?"

"Jeg kunne ikke få hende på anden måde," sagde han og stak med stangen i jorden, så at nye dampsøjler rejste sig omkring os.

"Men fortæl mig lidt derom, det morer mig."

"Ja, det er en anden sag," sagde Felicetto og drev stagen dybt ned i jorden. "Jeg troede ikke, at sådanne småting kunne more Dem."

Naive Felicetto! Hvor stor var du ikke i dette øjeblik, hvor uberørt af den civilisation, der får vore damers hjerter til at banke ved ordet "bortførelse". Du havde ingen idé om *Romeo og Julie*, ja du kendte knapt så meget som til *Abekatten*, og de romantiske ord:

I gyldne karm, i gyldne karm,
Han fører mig bort på sin stærke arm!

var for dig kun slet og ret hverdagsbegivenheder – ærlige, skikkelige Felicetto!

"Min kone er nede fra Lacco," begyndte han med nogen søgen efter ord. "Hun hedder Restituta, ligesom Ischias helgeninde, hvis kirke også står dernede. Jeg er derimod fra Casamicciola, og dengang vi lærte hinanden at kende, var jeg æseldriver –"

"Æseldriver!" afbrød jeg ham, sandende en vens ord, der havde rejst meget i Italien, og som altid påstod, at præsterne og æseldriverne var de største Don Juan'er.

"Ja, æseldriver," gentog han smilende. "Det er ikke meget, og jeg havde mine onde dage dengang. Mine kammerater kaldte mig La Pecora, fordi jeg ikke havde hus og hjem som de, men måtte sove på marken eller i en æselstald, og dog tænkte jeg på at gifte mig med den smukkeste pige i Lacco; for det var hun, signore. Men det gik småt med fortjenesten; det var ikke som i gamle dage. Før kunne man have halvanden lire om dagen; nu rejser de fremmede efter de røde bøger og prutter om en bajoccho. Selv måtte jeg leje æslerne af andre og give en lire derfor. Sadlen kostede mig fem bajocchi, så De kan selv se, signore, at der ikke blev meget til overs."

Så vidt var Felicetto kommet, og han syntes at ville indvie mig endnu dybere i æseldriveriets mysterier, da han pludselig holdt inde og med spændt opmærksomhed stirrede hen mod en af de slagskygger, som nogle nedrullede lavablokke kastede hen over det udbrændte kraters bund.

"Hvad er det?" spurgte jeg.

Han svarede ikke, men vedblev at stirre så stift mod den samme plet, at jeg begyndte at frygte for, at det var galt fat.

"Er det røvere, Felicetto?" sagde jeg og greb ham i armen.

"Nej, nej – Madonna hjælpe os – gid det var så vel. Se – se derhenne, noget oppe på klippen! Han kommer hen til os," hviskede han ængsteligt.

Mit blik fulgte hans, og virkeligt troede jeg noget oppe på klippen at se en lille, brun mand, som med en uhyre hat på hovedet stod og nikkede til os. En forvildet cikade skraldede i dette øjeblik op fra en sten og tav lige så hurtigt, som om den var blevet forskrækket over sin egen stemme, og den pludselige tavshed ovenpå gjorde stilheden endnu mere uhyggelig. Pludseligt gjorde den lille mand et hop ned fra klippen – vi kunne tydeligt høre stenene rasle; men mig syntes det, at han faldt og blev liggende i den sorte aske.

"Nu forsvandt han," sagde Felicetto med betydeligt lettet stemme. "Kom, signore, lad os gå! Det er ikke godt at færdes om natten på disse steder."

Jeg havde både i Sorrento og på Ischia hørt tale om noget, de kaldte "monacello", og som de snart skildrede som en lille bjergmand med et grubelys i hånden, snart, hvad også navnet angiver, som en lille munk; men jeg havde aldrig kunnet få noget rigtigt at vide om ham. Nu randt han på ny i mine tanker, og jeg spurgte: "Var det monacelloen?"

Felicetto slog et kors for sig, der godt kunne gælde for tre, og svarede ikke. Vi gik hurtigere til, hen imod en kløft, der åbnede sig i den ene side af kraterbækkenet.

Pludseligt hørte vi en klagende brægen. Felicetto vendte sig ikke om. Jeg så tilbage; ude i månelyset neden for klippen stod

klart og tydeligt et gedekid. Om halsen havde det en ende reb, og i dets horn havde der indviklet sig en mængde tørre brombær- og vedbendranker, som i vild uorden struttede til alle sider. Dyret syntes at være forvildet, og brægede atter ynkeligt.

"Det er en ged, der har forvildet sig," sagde jeg. "Skal vi ikke tage den med, Felicetto? Her må den omkomme; der er jo ikke et græsstrå eller en dråbe vand i nærheden."

"Lad den det!" sagde Felicetto og gik til.

Dyret brægede igen ynkeligt; det var som lå der en menneskelig fortvivlelse i dets røst. Jeg vendte mig atter om; det løb efter os.

"Felicetto," sagde jeg, "De har bortført Deres kone, og er bange for en gedebuk."

"Den er udsendt af monacelloen for at friste os," svarede han. "Vil vi tage den, bliver den ved at gække os, til vi styrter i en kløft eller falder i en af kilderne – jeg kender den."

Tredje gang brægede den; det lød næsten som et skrig.

"Nu tager jeg den," sagde jeg og vendte om.

"Stien løber ind hist henne ved kløften," sagde Felicetto uden at se tilbage. "Jeg venter ved den store sten."

Næppe havde jeg vendt mig, førend dyret også vendte og satte af sted i små, korte spring. Jeg løb efter; men forskrækket over at blive forfulgt, løb det kun hurtigere, begunstiget af jordsmonnet, der lagde mig store hindringer i vejen. Da huskede jeg et middel, som jeg havde set hyrderne bruge på kampagnen. Jeg greb nogle af de stene, hvormed jorden var som oversået, og kastede dem således, at de faldt foran dyret. Dette blev forskrækket stående, og to minutter efter bragte jeg

det i triumf til Felicetto, der ventede ved indgangen til kløften. Han rejste sig og så tvivlende snart på mig, og snart på geden.

"Nå," sagde jeg, "hvem fik så ret?"

Felicetto vedblev at stirre, derpå sagde han: "Hvilken tosse man kan være, signore! Det er min egen ged; den løb bort i forgårs."

Jeg lo over hans overraskelse, og langsomt vandrede vi ned ad den mørke bjergkløft, hvor det venlige Casamicciola, omringet af sine haver og vigner, lå foran os i det klare måneskin. Da vi kom til landevejen, hvor de fem sorte kors står, og hvor der i klippen er udhugget bænke foran madonnabilledet, knælede han og forrettede sin bøn. Derpå tog han cigaretuiet op af sin røde hue og sagde: "Dette skal De tage igen."

"Hvorfor?" spurgte jeg overrasket.

"Fordi jeg var bange; fordi jeg løb fra Dem deroppe som et lille barn, og det lønnede De ved at finde vor ged til os igen. Det tilgiver jeg mig aldrig."

Jeg åbnede etuiet og tog en cigar ud. "Den skal De miste til straf," sagde jeg, "og så skal De fortælle mig alt, hvad De ved om monacelloen, som om jeg var Deres skriftefader, ellers tilgiver jeg Dem ikke."

Han satte sig ved siden af mig på bænken og begyndte:

"i gamle dage var der slet ingen monacelloer på Ischia. Munkene førte et ærbart og gudfrygtigt liv. Her var mange klostre, men det største af alle var San Nicola, det, som De har set på Monte Epomeo, hvor der nu kun er én munk tilbage."

"Ham, de kalder Eremitten?"

"Ja, netop! Han er for resten en dårlig karl, som kun trækker de rejsende op og drikker sig fuld for pengene. Det har jeg

mange gange set som æseldriver. Han bliver monacello, når han dør."

"Monacelloerne er altså ånderne af de ugudelige munke, Felicetto?"

"Ja, signore. Når en munk dør, går han enten lige til Paradiset, hvis han har levet efter reglerne, eller bliver til helgen, hvis han har gjort mere, end de forlanger. Men De, som har syndet mod klosterets hellige forskrifter, får ingen ro. De skrumper sammen i deres kister, og når disse ikke kan holde længere, smutter de ud i fjeldenes kløfter og gange. Der må de gå igen i samme dragt, som de misbrugte her på Jorden, og hver gang fuldmånen lyser, er de på færde hele natten. De har da endnu lov til at gøre menneskene godt eller ondt, ligesom de vil. For hver god gerning, de gør, udslettes en af deres synder, og når de møjsommeligt har udslettet dem alle, svinder de selv bort som et pust og stiger, når morgenrøden kommer, op til de saliges skare. Men der er andre, som selv efter deres død er så forhærdede i deres laster, at de ikke vil gøre godt. De morer sig med at drille, pine og plage menneskene; men for hver ond gerning, de gør, skrumper de mere og mere ind og bliver til sidst ikke større end myrer. Disse er de værste af dem alle; for intet sted kan man være sikker for dem. De sniger sig om natten ind gennem nøglehullerne på dørene; de forbytter børnene i vuggen og læser trylleord over svangre kvinder, så at de ikke kan føde. De løser æslerne i stalden og farer af sted på dem som en stormvind, og de lokker gederne ned i kløfter, hvorfra vi aldrig kan få dem op. I gamle dage var der ingen af dem, men nu har vi det utøj over hele øen, og hermed gik det således til. En aften var det en forfærdelig storm, således at

bølgerne gik højt over den klippe nede ved Lacco, som vi kalder "Paddehatten". Det har de aldrig gjort senere, og det er da også mange hundrede år siden, at det skete. Da så fiskerne en båd, som kom langt ude fra havet og red lige så let på bølgerne, som om det havde været en svanefjer. Den førte hverken sejl eller årer og kunne vel heller ikke bruge dem i et sådant herrens vejr. Men alligevel kom den kørende ind imod "Paddehatten", som om den havde været en cabriolet, der strøg ned ad Napolis gader. Da den kom til klippen, mente alle fiskerne, at nu måtte den forgå; men lige i det samme kom der en uhyre bølge, løftede den højt over "Paddehatten" og kastede den lige ind på piazzaen i Lacco. I båden sad en tyk munk i en brun kappe, og til fiskernes store forundring var han lige så tør, som om han havde spadseret hen ad landevejen på en julidag; ja, der var endog dem, der sagde, at hans fødder var støvede. Det første, han bad om, var et krus vin, og det fik han da også. Men da han drak den, gjorde han ikke korsets tegn derover, men dyppede pege- og lillefingeren deri, som viste han den Onde fra sig – se, det var der nu også mange, der forundrede sig over. Imidlertid var alle enige om, at han måtte være en meget hellig mand, siden han således havde undgået uvejret, og den næste dag blev han af prioren hentet op til San Nicola på Epomeo. Fra den dag hentede klosteret aldrig mere vin nede fra dalen; for den hellige broder, som de kaldte ham, forstod den kunst at gøre vand til vin, ligesom Kristus fordum i Kana. Fra den tid er det, at epomeovinen blev så berømt, at de fremmede endnu drikker den, skønt det er det værste kram, der findes. Dog skal nogle hellige søstre her på øen endnu have noget fra hine dage, men den er meget vanskelig at få fat på. Kort tid efter, at denne

munk var kommet til øen, døde prioren, og da blev den hellige broder valgt til prior i hans sted. Men nu viste det sig snart, hvorfra han var kommet. Der var en sviren og en sværmen deroppe i klosteret, så at man kunne høre deres drikkesange lige ned i dalen. Der blev aldrig læst messe eller ringet til Ave mere; derimod forsvandt den ene smukke pige fra Lacco og Casamicciola efter den anden, og ingen vidste, hvor de blev af, for man så dem aldrig senere. En aften, som de svirede og sværmede allergalest deroppe, drog et frygteligt tordenvejr op over havet, ganske fra samme kant, hvorfra den hellige broder var kommet. Det væltede sig som en skybølge ind over øen, drog over Lacco og slog ned i det kapel, hvor man til minde om den hellige broders redning gemte hans båd. Den og kapellet brændte op. Derpå samlede vejret sig som en skykappe omkring spidsen af Epomeo, og henimod midnat så man en rødlig lysning deroppefra, og da vidste alle, at nu brændte klosteret. Om morgenen, da uvejret var forbi, gik man op for at hjælpe, men da var der næsten intet at redde. Lynilden var slået ned, først i kirken og senere i refektoriet, hvor alle brødrene var samlede. Begge bygninger var brændte, og af klosteret stod kun de faste celler, der var indhuggede i bjerget selv. Den hellige broder og syv af munkene var dræbte af lynilden; en stor del af de andre havde mistet mål og mæle, eller var blevet lammede for livstid. Fra den dag forfaldt klosteret mere og mere; men samme nat så vignevogterne de første monacelloer, og fra den tid har de bredt sig over hele øen."

Felicetto rejste sig, men jeg trak ham ned igen og sagde: "Sig mig nu, Felicetto, hvorledes det gik til, at De mødte monacelloen?"

Han satte et par forundrede øjne op og spurgte:

"Hvorledes ved De det, signore?"

"Jo vist," svarede jeg, ledet af en vis idéassociation. "Monacelloen hernede, og monacelloen oppe i vignen har noget med hinanden at gøre. Fortæl mig lidt om det!"

"Ja, det er en mærkelig historie, som jeg ikke har fortalt til andre end min kone," sagde Felicetto tøvende. "Men kan det more Dem, signore, skal jeg fortælle Dem historien, således som jeg har oplevet den. I den første tid, efter at jeg havde hentet min kone fra Napoli, havde vi det grumme småt. Forældrene ville jo ikke give os noget, som rimeligt var, og når man sætter bo med ingenting, er det altid trangt i begyndelsen. Så havde jeg en aften været nede i Lacco og solgt vor ged, den eneste, vi dengang ejede. Henimod aften, da jeg ville til at gå hjem, traf jeg sammen med Beppo, en af mine fordums kammerater, som den dag havde drevet æsler for en engelsk familie, og nu havde lommen fuld af penge. Jeg véd ikke, hvordan det gik, men jeg kom til at tænke på, at det måske havde været meget rigtigere, hvis jeg var blevet ved at være æseldriver, og for at forslå den tanke, gik jeg ind med ham til den tykke Giuseppe, som dengang holdt osteri. Da vi havde drukket et par foglietter, kom jeg til at tænke på, at det dog var stor synd af mig at sidde her og drikke pengene op, mens hun derhjemme knapt havde det tørre brød til sig selv og Annina, som dengang lige var født, og så blev jeg så gal på mig selv, at jeg drak endnu mere for at døve angeren. Lidt efter foreslog Beppo, at vi skulle spille, da vi begge havde penge på lommen. Jeg kunne ikke lade være – jeg kunne jo vinde alt og komme hjem med en ny ged og penge oven i købet. Lige som vi havde

begyndt at spille, kom der en lille mager og vissen munk ind, som jeg ikke havde set før. Værten sagde, han var fra Napoli. Han satte sig ved vort bord, og der sad han ganske stille og så til. Da han havde nippet lidt til sin vin, sagde han: "Er du den Felicetto, som førte Lorenzos datter bort?"

"Ja," svarede jeg kort, for jeg havde lige tabt.

"Det var rask gjort!" sagde han, og så fniste han så underligt stille. Jeg så på ham og han vedblev: "Og nu spiller du her, mens hun venter med barnet?"

"Ja, for Djævelen!" svarede jeg arrigt; for jeg tabte igen.

"Det er rask gjort!" sagde han, og så fniste han på ny, men så underligt i sig selv, ligesom det var ham en stor glæde.

Jeg drejede stolen således, at jeg vendte ryggen til ham og gav mig til at spille på ny. Men hver gang jeg tabte, hørte jeg ham sidde og fnise bag ved mig og sige: "Det var rask gjort – hi, hi – det var rask gjort!"

Endelig gjaldt det min sidste bajoccho; Beppo trak af, og den var fløjten. Da fniste han rigtigt så veltilfreds og kvækkede bag ved mig: "Hi, hi – det var rask gjort!"

Jeg var rasende over spillet, rasende på mig selv og rasende på munken. Kniven var kommet mig i hånden, og jeg gjorde en stor synd, signore. Jeg vendte mig om og stødte den af al magt imod ham – men den blev siddende i den tomme stol. Munken, det sagde alle, var gået, efter at have drukket sin vin, for over en halv time siden. Jeg kom ud i måneskinnet, og da det allerede var blevet sent på aftenen, steg jeg op ad vejen, der fører til den Døde Dal. Den var et stykke kortere, men jeg hastede egentlig ikke efter at komme hjem. Ikke fordi hun ville skænde, signore, tro aldrig det – men fordi hun ville blive bedrøvet og gå så stille

og alvorlig omkring uden at smile til mig. Det er ligesom gråvejr, det kan jeg ikke holde ud. Så gik jeg i rette med mig selv og fandt, at jeg var en ussel karl, der ikke kunne holde op med mine gamle vaner, og som aldrig havde fortjent den kone, som sled og slæbte for ham, så at hun fik grå hår – for det har hun fået deraf, signore – langt tidligere, end hun skulle have dem. Pludseligt kom jeg til at tænke på monacelloen, og det gik klart op for mig, at det var ham, der havde været hos os i locandaen og fået mig til at tabe mine penge. Jeg fik med ét sådan en underlig frygt for at gå gennem den Døde Dal, og dog på den anden side en stor begærlighed derefter. Det var, som om jeg dér kunne komme til mine penge igen. Jeg tænkte, at han ikke ville tage mig det knivstik fortrydeligt op, for døde folk kan man jo ikke stikke ihjel. Da jeg kom ind i dalen – det var jo midt i maj måned – var alting så lyst og klart som om dagen. De sorte lavablokke lå som ligkister i et gravkapel, og jeg kunne se hver blære og hver revne i dem; men dalen selv var så øde og tom, at jeg næsten blev bange for mine egne fodtrin. Dog havde jeg ligesom en indre fornemmelse af, at jeg måtte møde monacelloen, og jeg blev derfor ikke synderligt bange, da jeg hørte noget røre sig bag en klippeblok, og så en sort skygge bevæge sig under den. Tværtimod gik jeg lige på, og nu kan De tænke dem min overraskelse, signore, da jeg så, at det var min egen ged, der løb omkring ligesom nu i aften. Jeg ville tage den, men den løb fra mig, og hver gang jeg troede at have den, var den atter et lille stykke foran mig. Pludselig standsede den ved en kløft, gav et lille sæt, og så var den borte. Jeg sprang ind i kløften og blev ved at følge efter; for geden ville jeg i det mindste have. Men det var nu ikke så let; kløften blev trangere

og trangere, stenene i bunden større og større, og til sidst lukkede den sig så meget foroven, at jeg kunne mærke det kolde bjergvand dryppe ned i mit ansigt. Lige med ét videde den sig ud til et kammer, og der stod gedebukken og slikkede gløder i sig af en esse, mens en lille, vissen munk trak blæsebælgen, der hvæsede og spruttede.

"Nå, det er dig, Felicetto," sagde han. "Det var rask gjort. Hi, hi!"

Jeg troede, at jeg skulle gå midt over af skræk; for hans kutte var blodig, og fra et sår i brystet piblede blodet frem.

"Du gav mig et knivstik," sagde han. "Det var rask gjort!" og så grinede han med sit magre, indfaldne ansigt så ondskabsfuldt, at jeg fik lyst til at gøre det om igen. Han vedblev at trække i blæsebælgen, så gløderne fløj omkring, og for hver en, der faldt, fo'r gedebukken til og åd den i sig, som om det havde været grønne mandler.

"Det er rask gjort, ikke sandt?" grinede han. "Tag det til tak, Felicetto – hi, hi! Tag det!"

Lige i det samme tog han med sine bare fingre et stort stykke glødende guld, der lå i essen, og kastede det hen imod mig.

"Jesus Maria!" råbte jeg og slog kors for mig. I samme øjeblik var munken, geden, essen og blæsebælgen forsvundne – kun guldklumpen lå der endnu og lyste i måneskinnet. Jeg bøjede mig ned og rørte forsigtigt ved den, men den var ganske kold. Så tog jeg den i min hue, og skønt den var tung som en sten, så bar jeg den dog af sted med et let hjerte – så rig havde jeg aldrig været. Da jeg kom hjem, skjulte jeg klumpen under sengen; Restituta og barnet sov. Så gik jeg selv i seng og tænkte på, hvor

store øjne min kone ville sætte op, når hun så, hvor rig jeg var blevet.

Den næste morgen vågnede jeg temmelig sent; Restituta var allerede ude i vignen og arbejdede. Jeg fo'r ned til hende og fortalte hende det hele; men hun rystede på hovedet og sagde, at jeg havde været fuld. Nu blev jeg vred og sprang ind for at se under sengen; hun stod i døren og tittede ind. Men, min Gud, hvor hun lo ad min forskrækkelse, da jeg i stedet for guldklumpen kun fik en rådden melon i hånden – det var det hele, der var blevet tilbage af monacelloens gave. Ærgerlig og skamfuld tog jeg melonen og gravede den ned i et hjørne af haven; jeg syntes først, at jeg var rigtig sikker, da jeg havde den under jorden. Men Restituta omfavnede mig og skændte så mildt på mig, som om jeg havde været et barn, og da jeg kom ud i stalden stod geden der – min svigerfader var begyndt at røres over vor nød, havde købt den i Lacco og sendt den herop.

Fra den dag smagte jeg ikke vin i et år, og har aldrig siden rørt ved kort. Det var to ting, jeg pålagde mig selv som straf. Men forunderligt var det at se, hvor alting fra den morgen blev lyst og klart for mig. Druerne blev ikke syge, oliventræerne bar dobbelt frugt, og tit tænkte jeg på, om dog ikke monacelloen havde været en af de gode, og om han ikke skulle have en finger med i det hele. En dag hen på sommeren kom jeg hen i det hjørne, hvor jeg havde gravet melonen ned, og der så jeg et syn! Hele jordbunden var dækket med store, mørkegrønne blade, hvis årer lyste som sølv, og midt imellem dem var der et mylder af guldgule blomster, så det var en lyst at se; men alt skød sig op lige fra det sted, hvor jeg havde gemt monacelloens guldklump. Jeg kaldte på Restituta og mente, at det var bedst at rykke det

hele op og kaste det ud; men hun syntes godt om de fine blade, og sagde, at det var bedst at vente for at se, hvad det blev til. I august kom nogle af de første frugter, og man måtte undres, når man smagte, hvor søde og saftfulde de var. Vi viste dem til mange her på øen, men der var ingen, som kendte dem, og så fandt jeg på at bringe dem til Napoli. Der var en gartner, som kendte noget til dem; men han sagde, at de ellers kun voksede et sted ovre i Afrika, og at det var mærkeligt, at de kunne blive så store og saftige her. Så købte han dem af mig, og senere skaffede han mig en frugtsælger i Toledogaden, og nu kan jeg sælge alt, hvad jeg kan skaffe. Monacelloens guldklump har dog gjort mig til en holden mand."

"Men hvorfor beplanter De ikke hele vignen med disse meloner?" spurgte jeg. "Det ville betale sig bedre end vinen."

"Det ville det; det sagde jeg også til Restituta. Men hun svarede, at hun ikke kunne forstå, hvorfor jeg ville bo i en melonhave uden blomster og skygge. Imidlertid forsøgte jeg det og plantede et stykke ud med monacelloer; men det kom jeg galt fra. De visnede alle, og der var ikke én, der satte blomst. Mange her på øen og i Napoli har forsøgt at plante dem, men de visner altid. Kun oppe hos mig i den varme kløft på fjeldet, og kun så vidt, som jeg kan lede kildevældet, trives de. Gartneren i Napoli lavede det hele efter i sin have; han fik dem også i frugt, men de var uden smag."

"Ja, De har ret," sagde jeg, rørt over hans naive tro, "monacelloen har dog gjort Dem til en holden mand."

"Ja, og så de danske."

"De danske!" udbrød jeg forundret.

"Ser de," sagde han sagte, som om han nu røbede den hemmelighed, jeg havde set ved min første indtræden i hans hjem. "Jeg var aldrig kommet ud af det uden min kone. Det var hende, der i de første år måtte skaffe pengene, mens jeg sled for at dyrke klippen op. Det havde hun nu aldrig kunnet gøre, hvis hun ikke havde lært så meget af de danske. Da vi ikke kunne få hinanden, gjorde hun, som pigerne her på øen plejer; hun gik til Napoli for at tjene, og skaffe lidt til veje til udstyret. Der kom hun først i huset hos en dansk familie. De tog imod hende som en datter, og der lærte hun så meget, som senere kom os til nytte. Da de rejste, kom hun til en engelsk familie; der var en søn – hun sendte mig bud –"

Felicetto tav; jeg følte, at her var et knudepunkt.

"Og så?" spurgte jeg.

"Jeg havde venner i Lacco. En aften tog vi en båd, og den næste morgen havde jeg Restituta skjult oppe i en af kløfterne, omtrent dér, hvor nu huset står."

"Men forældrene?"

"De fandt os først fem dage efter; så måtte det jo blive, som det var."

"Og det blev lykkeligt!"

"Ja, signore," sagde han med eftertryk, "det blev det. Man kalder os den muntre familie, men det kommer af, at vi er den lykkelige. Har jeg ikke alt, hvad jeg kan ønske mig? Et hjem, som jeg selv har skabt, en god hustru, som aldrig skænder, og lykkelige, stærke børn, der kan tage lykken i arv efter os. Har vi ikke nok at bestille og nok at spise? Mine børn kan gifte sig, når de vil, og om municipiet også pålægger os en ny skat – nå, vi gør ikke oprør for det."

Han lo hjerteligt igen, slog ud med hånden til afsked, og længe kunne jeg høre hans muntre sang, efter som han steg højere og højere op på fjeldet. Da de sidste toner bortdøde, vandrede jeg hjem i den stille, måneklare nat; den trearmede lampe brændte efter mig i mit værelse. På bordet lå Goethes digte. Jeg ville lukke bogen, og mit øje faldt på den opslagne side. Der stod:

Warum treibt sich das Volk so, und schreit? – Es will sich ernähren,
Kinder zeugen, und die nähren, so gut es vermag.
Merke Dir, Reisender, das, und thu zu Hause desgleichen!
Weiter bringt es kein Mensch, stell' er sich, wie er auch will.

Om "Gengangerfortællinger"

Forfatter: Vilhelm Bergsøe (1835-1911).
Org.udgave: *Gjengangerfortællinger.* Gyldendalske Boghandel, København 1871.
Denne udgave baseret på: *Gjengangerfortællinger* af Vilhelm Bergsøe. Tredie Udgave. Gyldendalske Boghandel – Nordisk Forlag, Kjøbenhavn og Kristiania 1907.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter originalt omslag fra førsteudgaven af Carl Frederik Aagard (1833-1895).

ISBN 978-87-7979-888-5

2. ebogsudgave; tidligere udgave ISBN 978-87-7979-127-5 (Ølstykke 2007)

www.ebib1800.dk

Note 1: **Bajoccho:** Gammel italiensk mønt. *Udg.anm.*